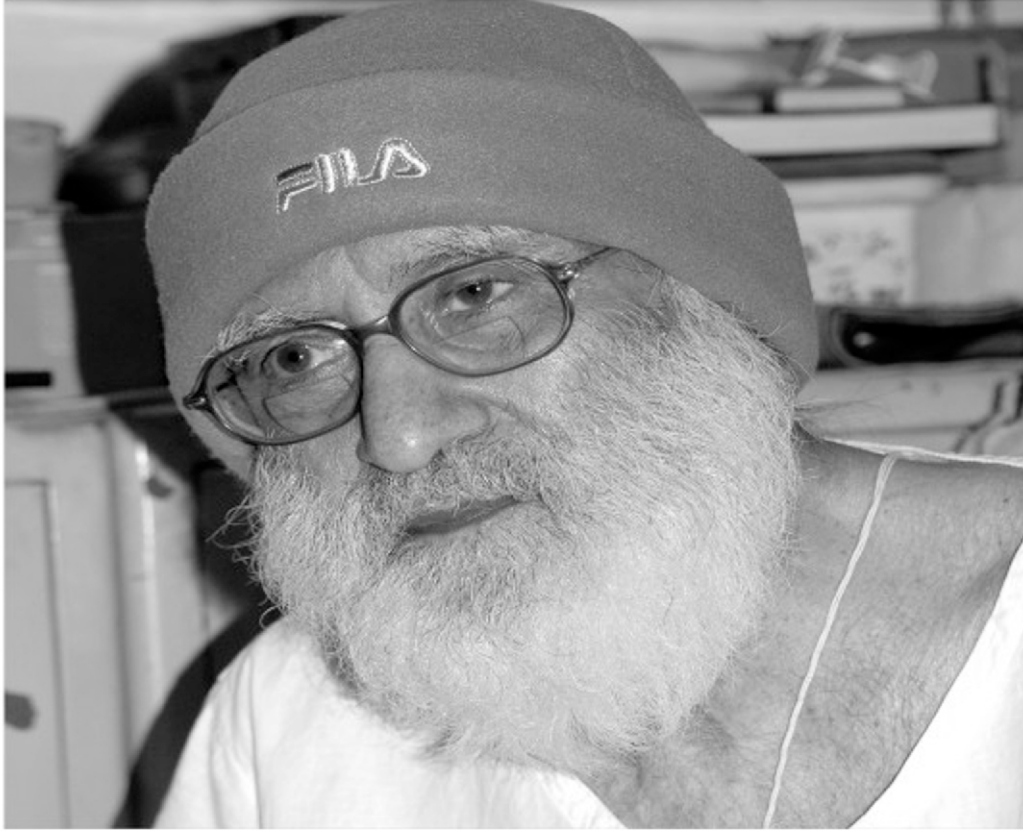

ॐ

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतम्भरा

आत्मनो हिताय जगतः सुखाय

वर्ष - 30 (जुलाय, ओगस्ट, सप्टे.)

VOL - XXX 2014-15

ISSUE-I

मानद तंत्री : नैषध व्यास

संकलन : डॉ. स. स. भिक्षु

‘योग’ लिखा लावीओ, ‘भिक्षु’ जनी गुरुद्वार;
मुमुक्षु जरु पामरो, सौतो मुजमां लाग.

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

आरतिनुं रહस्य

- योगભિક્ષુ

ક્રિયાયોગ અને અષ્ટાંગયોગનો અભ્યાસ કરી સાધક કામ અને કલેશને ત્યાગીને, સમાધિ સ્થિતિમાં પહોંચે ત્યારે કાયાની અંદર અનહદ નાદ પ્રગટે છે. યોગની ભાષામાં બ્રહ્મરંધ્રને ‘અતિશૂન્ય’, બ્રહ્મરંધ્ર અને વિશુદ્ધ ચક્રમાં આવેલા શૂન્યને ‘મહાશૂન્ય’ અને હૃદયની અંદર આવેલા શૂન્યને ‘શૂન્ય’ કહેવામાં આવે છે. શૂન્ય એટલે ખાલી જગ્યા. એ ખાલી જગ્યામાં જ્યારે પ્રાણ પુરાય છે ત્યારે ‘અનહદ ડંકા શૂન્યમાં વાગવા’ શરૂ થાય છે. અત્યારે તમે જે આરતી સાંભળી રહ્યા છો એવા જ ડંકા શરીરમંદિરમાં વાગવા માંડે છે. શરીરમંદિરનું (ગલતેશ્વર મંદિર સામે હાથ લાંબો કરીને પૂજ્યશ્રી કહી રહ્યા છે) આ સ્થૂળ મંદિર એ બાહ્ય પ્રતીક છે. દરેક મંદિરમાં આપણે સવાર-સાંજ જઈએ છીએ ત્યારે, એ મંદિરમાં થતી આરતી સાંભળીએ છીએ. આ આરતીના ધ્વનિઓ, યોગસાધના વખતે સાધકને શરીરમંદિરમાં જે અનુભૂતિ થાય છે એનું બાહ્ય પ્રતીક છે.

જ્યારે ભગવાનનો સાક્ષાત્કાર થવાની તૈયારી હોય છે, જ્યારે સમાધિ સુધી પહોંચવાની સ્થિતિ આવી ગઈ હોય છે, સાધક સમાધિ અવસ્થાની ઘણો નજીક આવી ગયો હોય છે તે વખતે શરીરમાં ઊઠતા ધ્વનિઓ કેવા સંભળાય છે તેનું પ્રતીક મંદિરમાં થતી આરતી છે. આરતીની સાથે સાથે ઝાંઝ, પખાજ, ઘંટડી, નગારું, શંખ વગેરે અનેક વાજિંત્રો વાગતાં હોય છે. એ જ પ્રમાણે શરીરરૂપી મંદિરમાં જ્યારે પરમાત્મા-દર્શન થવાની તૈયારી હોય છે, ત્યાર પહેલાં આરતી શરૂ થાય છે અને એક પછી એક, એક પછી એક, ધ્વનિ સંભળાવાની શરૂઆત થાય છે અને જે છેલ્લો ધ્વનિ સાંભળવા મળે છે એ ધ્વનિ શાનો હોય છે ? ઓમનો ધ્વનિ; અને પછી તરત જ પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર થાય છે. ધ્વનિઓ પૂરા થાય પછી પ્રકાશ દેખાય છે. ભગવાનની આગળ ઊભા રહી, પાંચ વાટ સળગાવી એક ચોક્કસ પદ્ધતિથી એને ગોળ ગોળ ફેરવી જે આરતી ઉતારીએ છીએ એ પણ શરીરમંદિરમાં થતી અનુભૂતિ, જેનો અનુભવ યોગીને થાય છે, એનું બાહ્ય પ્રતીકમાત્ર છે. આ વાત, સાધના કરતાં કરતાં જેમ જેમ પરમાત્માની નજીક પહોંચશો તેમ તેમ સમજાશે. ડંકા વાગશે, આરતી થવા માંડશે, એ આરતીથી થોડા આગળ વધશો એટલે પ્રકાશ - પાંચ પ્રકારની જ્યોતસ્વરૂપે પ્રગટશે અને એ જ્યોત પ્રગટ થયા પછી પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર થશે.

તો, બાહ્ય મંદિરોમાં થતી આરતીનું આ રહસ્ય છે. આ રીતે ‘ગુરુમહિમા’ શી ચીજ છે, ‘ગુરુ’ કેવી મહાન વિભૂતિ છે, ગુરુ દ્વારા આપણે શું શું પ્રાપ્ત કરવાનું છે વગેરે સમજાશે. વર્ષો સુધી મંદિરમાં ઉતારાતી આરતીમાં જતા હોઈએ કે જાતે આરતી ઉતારતા હોઈએ, પરંતુ એ આરતીનું શું રહસ્ય છે એ ગુરુ જ્યાં સુધી ના સમજાવે, ત્યાં સુધી સમજવામાં આવતું નથી. તો, આવી અનંત સૂક્ષ્મ વાતોને સમજવા માટે આપણે ગુરુનાં ચરણો સેવવાં જોઈએ, એમની સાથે આપણે પ્રેમ વધારવો જોઈએ. તો અનંત જન્મો સુધી - વર્ષો નહીં, પણ જન્મો સુધી - ગુરુ સાથે એકાકાર રહી શકીએ. આ જન્મમાં ગુરુ દ્વારા પ્રાપ્ત કરવાનું જ્ઞાન જો અધૂરું રહી જાય તો આગલા જન્મમાં પણ પ્રાપ્ત કરી શકીએ. ક્યારે ? જ્યારે આપણે ગુરુ સાથે સતત, પ્રેમના તાર દ્વારા જોડાયેલા રહીએ. અને એ પ્રેમનું સાતત્ય ત્યારે જ રહે જ્યારે ગુરુમાં કામીપણું કે ક્રોધીપણું દેખાવા છતાંય તે ના દેખાય, તો જ પ્રેમનું સાતત્ય મહિનાઓ - વર્ષો સુધી નહીં, પરંતુ જન્મો સુધી રહે.

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतम्भरा (ऋतम्भरा) એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું બહુજનહિતાય-બહુજનસુખાય

શ્રી ગુરુદેવ શુભેચ્છા વર્ષ ૮૫મું

પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વાચન

સંકલન - શશિકાંત પટેલ

ઓમ્ પરિવારના આધ્યાત્મિક વડા તથા શિષ્યોને મન પરમાત્મા સ્વરૂપ પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજને ચોર્યાસી વર્ષ પૂરાં થયાં અને પંચાસીમું વર્ષ શરૂ થયું તે નિમિત્તે પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીની, વરસી રહેલી અમીભરી કલ્યાણકારી કુરુણાને પ્રતાપે સૌ ભક્તોએ પૂજ્યશ્રીના પૂરા પંચાસીમા વર્ષને “શ્રી ગુરુદેવ શુભેચ્છા વર્ષ” તરીકે ઊજવવાનો મંગલ સંકલ્પ કર્યો. તે નિમિત્તે પૂરા પંચાસીમા વર્ષ દરમ્યાન વિશ્વશાંતિ અર્થે લોકકલ્યાણના હેતુથી વિવિધ આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. જે નિમિત્તે પ.પૂ. ગુરુદેવ ટેલીફોન કે વિડિયો કોન્ફરન્સ દ્વારા આપેલા આશીર્વાચનને નીચે મુજબ રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે.

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વાચન

તા. ૨૭-૫-૨૦૧૩ - મુ. નવસારી

(શ્રી ભાનુબેન પટેલનું નિવાસસ્થાન)

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો આપણી જય.

સર્વેનું સ્વાગત-વંદન-અભિનંદન-આશિષ

ગુરુદેવના પંચાસીમા વર્ષને “ગુરુદેવ શુભેચ્છા વર્ષ” તરીકે ઊજવવાનો તમે સૌએ અણમોલ સંકલ્પ કર્યો છે. આ નિમિત્તે અમારી જન્મતિથિ વદ દશમ હોવાથી દર મહિનાની વદ દશમે ઓમ્ પરિવાર ટ્રસ્ટની ઓફિસે સાંજે ચારથી રાત્રીના બાર સુધી “ગુરુ-મહિમા”ના અખંડ પાઠ કરવાનું અતિસુંદર આયોજન કર્યું છે. અમારી જન્મતારીખ સત્તાવીસ હોવાથી દર મહિનાની સત્તાવીસમી તારીખે ગુરુદેવનાં લોકકલ્યાણ

કાર્યમાં સહભાગી બની પોતાને ભાગ્યશાળી માનનાર જુદાજુદા ગુરુભક્તોના ઘરે સ્વાધ્યાય-સત્સંગ-આઘ ગુરુદેવ અભિષેકયજ્ઞ તથા ગુરુદેવનાં આશીર્વાચનના કાર્યક્રમ ગોઠવવામાં આવ્યા છે. વળી, પૂરા પંચાસીમા વર્ષ દરમ્યાન સૌએ ભેગા મળી વિશ્વશાંતિ અર્થે “ઓમ્ ગુરુ ઓમ્” મહામંત્રના પંચાસી કરોડ જપ કરવાનો અતિદિવ્ય સંકલ્પ કર્યો છે. આમ પૂરા પંચાસીમા વર્ષ દરમ્યાન જીવ-જગતના કલ્યાણ માટે વિવિધ કાર્યક્રમોનું આયોજન પરમાત્માની કૃપાથી કરવામાં આવ્યું છે. તેના અનુસંધાનમાં આજે સત્તાવીસ મેના રોજ તમે સૌ સ્વાધ્યાય-સત્સંગ-અભિષેક- યજ્ઞ તથા આશીર્વાચનના કાર્યક્રમની ઉજવણી માટે નવસારી મુકામે ભાનુબેનના ઘરે ખૂબ જ ઉત્સાહપૂર્વક ઉપસ્થિત થયાં છો તે નિમિત્તે સૌને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ. કેમકે, તમને એ વાતની પાકી સમજણ પડી ગઈ છે કે પરમાત્માની કૃપાથી મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત થયો છે, તો તેને સાર્થક કરવા મુખ્ય શું કરવાનું છે? મનુષ્ય જન્મ ધારણ કરી જગતમાં આવ્યા છીએ તો તેમાં મુખ્ય ભજન કરવાનું છે. ભજન સારી રીતે થઈ શકે તે માટે તેને અનુરૂપ ભોજન કરવાનું છે. મનુષ્ય જીવન પ્રાપ્ત કરીને મુખ્ય તો ભજન કરવાનું છે. તો ભજન એટલે શું? ભજન કરવાનું એટલે શું કરવાનું? તેને તાત્ત્વિક રીતે સમજવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. આપણે ભગવાનની નિત પૂજા-અર્ચના-ધૂપ-દીપ વગેરે જે કાંઈ કરીએ છીએ તે ભજનનો જ એક પ્રકાર છે. પરંતુ મનુષ્યજીવન પ્રાપ્ત કરતાં સંયમ-નિયમવાળું જીવન જીવી વધુમાં વધુ સત્કર્મોનું આચરણ પ્રેમપૂર્વક કરીએ તે મુખ્ય ભજન છે. આપણી પાસે ઉપલબ્ધ સુખ-સમૃદ્ધિનાં-સાધનોનો ઉપયોગ

માત્ર પોતાના એકલાનાં જ સુખ-શાંતિ-સ્વાર્થ માટે કરવો જોઈએ નહીં. પરંતુ તે સાધનોની જેમને ખરેખર જરૂરિયાત છે; પરંતુ કહી શકતા નથી તેવા જરૂરિયાતમંદો માટે ઉપયોગ કરવો જોઈએ. આવા જરૂરિયાતમંદ લોકોના જીવનમાં પણ સુખ-શાંતિ થાય તે માટે પ્રેમપૂર્વક પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ. આ જરૂરિયાતોનો અર્થ, જીવન જીવવા માટેની અતિઆવશ્યક તેવી પ્રાથમિક જરૂરિયાતો એવો સમજવાનો છે. આમ વસુધૈવ કુટુંબકમ્ની ભાવના વિકસાવવી જોઈએ. કહ્યું છે ને કે, “વહી મનુષ્ય હે કી જો મનુષ્ય કે લિયે જીયે”. આમ, આપણે તથા આપણી પાસે ઉપલબ્ધ સાધનોનો ઉપયોગ લોકહિતાય-લોક સુખાયનાં લોકકલ્યાણનાં કાર્યમાં જો ઉપયોગ કરીએ તે મોટું સત્કર્મ છે. જીવનમાં વધુ ને વધુ સત્કર્મોનું ભાથું બાંધી આ જન્મે જ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવા નિષ્ઠાપૂર્વક પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. તો જીવનમાં ભજન આ રીતે કરવું જોઈએ. આપણે જીવનમાં જે કંઈ ભજન કરીએ તે શેના દ્વારા કરવાનું છે? આપણાં શરીર અને મન દ્વારા કરવાનું છે. તો જીવનમાં ભજન સારી રીતે ઉત્સાહપૂર્વક ક્યારે થઈ શકે? આપણાં તન અને મન સ્વસ્થ અને નીરોગી હોય તો. તે માટે ભોજન કરવાનું છે અને ભોજન સાદું-સુપાચ્ય અને આરોગ્યપ્રદ અને માફકસરનું કરવું જોઈએ. જીભના સ્વાદ માટે બિનઆરોગ્યપ્રદ, ગમે તેવું અને ભૂખ કરતાં વધુ કરવું જોઈએ નહીં. આ બાબતનું ધ્યાન ન રાખીએ તો આપણા તન-મન નીરોગી રહે નહીં. આપણાં તન-મનમાં શિથિલતા આવી જાય. આપણે પરવશ થઈ જઈએ. આપણે સ્ફૂર્તિ અને ઉત્સાહ વિનાના થઈ જઈએ. પરિણામે ભજન કરી શકીએ નહીં. તેથી એ વાતનું સ્મરણ રહેવું જોઈએ કે જીવનમાં ભોજનની જરૂરત, સારી રીતે ઉત્સાહપૂર્વક ભજન કરવા માટે છે. તો જીવનમાં ભજન મુખ્ય છે અને ભોજન ગૌણ છે. જીવનમાં વધુ ને વધુ સત્કર્મરૂપી ભજન કરીને મોક્ષરૂપી અંતિમ મંજિલે પહોંચવાનું છે. તે માટે મનમાં દૃઢ સંકલ્પ કરી લેવાનો છે કે, આ જન્મે મોક્ષ પામવો જ છે. બીજાં સુખ-સગવડ-સમૃદ્ધિનાં સાધન જેવાં કે, મોટર-બંગલા-વાડી-સોનું-રૂપું-હીરા-ઝવેરાત-નોકર-ચાકર વગેરે નહીં મળે તો ચાલશે. તેના વિના દુઃખી નહીં થઈએ, સંતોષપૂર્વક આનંદથી જીવી શકીશું. પરંતુ આ જન્મે મોક્ષ તો પ્રાપ્ત કરવો છે, જન્મ-મરણના ચક્રવામાંથી છૂટવું જ છે, કેમકે, આપણી પાસે ગમે તેટલી સમૃદ્ધિ હોય, પણ જન્મ-બચપણ-જુવાની-બુઢાપો અને મૃત્યુ વગેરે પરિવર્તનશીલ

પ્રકૃતિના અબાધિત નિયમો શરીર સાથે જોડાયેલા છે. તેમાંથી કોઈ બચાવી નહીં શકે. પછી ચાહે તે ગમે તેટલો મોટો વિદ્વાન હોય કે અભણ હોય, રાજા હોય કે પ્રજા હોય, તવંગર હોય કે ગરીબ હોય, સંત હોય કે ત્યાગી હોય - સર્વેને પ્રકૃતિના આ નિયમ લાગુ પડવાના જ. તેમાંથી કોઈ જ બચી શકતું નથી. વળી, શરીર ધારણ કર્યું છે તો જીવનમાં કર્માનુસાર સુખ-દુઃખ અવશ્ય આવવાનાં જ. આમાં પણ જીવનમાં સુખ કરતાં દુઃખની માત્રા વધુ રહેવાની. માતાના ગર્ભમાંથી જ તેની શરૂઆત થઈ જાય છે. નવ-નવ મહિના સુધી ગર્ભમાં નરકની પીડા ભોગવતા રહીએ. પછી જન્મ થાય, સમજણા ન થઈએ ત્યાં સુધી જીવન પરવશ રહે. થોડાક મોટા થઈએ એટલે નિશાળે જવાનું થાય. અભ્યાસની ચિંતા રહે. આમ, બચપણ વીતે અને જુવાની આવે પછી લગ્ન થાય. બાળ-બચ્ચાં થાય પત્ની-બાળકો તથા ઉંમર લાયક એવાં આપણાં આશ્રિત માતાપિતાના પાલનપોષણની જવાબદારી આવે. તે માટે કમાવવાની દોડધામ રહે. બાળકો મોટાં થાય તેથી તેમનાં લગ્ન કરાવવાની જવાબદારી આવે. આમ ને આમ ઉંમર થતી જાય અને ઘડપણ આવે. શરીરમાં શિથિલતા આવી જાય. ઊંમરા તો ડુંગરા થયા અને પાંધર થયા પરદેશ” એવી શરીરની સ્થિતિ થાય બીજાના સહારાની જરૂર પડે. આમ કરતાં કરતાં અંતિમ ઘડી આવી જાય. આમ, સમગ્ર જીવન દરમ્યાન અનેકજાતની કૌટુંબિક-વહેવારિક-આર્થિક-શારીરિક ચિંતાઓ તો લાગેલી જ રહેતી હોય. સમગ્ર જીવનમાં દુઃખ જ દુઃખ જોડાયેલું રહે છે. વયમાં વયમાં ક્યારેક ક્યારેક જીવનમાં સુખરૂપી વાદળી આવતી હોય છે, જે થોડો સમય વરસીને ચાલી જતી હોય છે. આમ, જીવનભર અનેક પ્રકારનાં કષ્ટ ભોગવાવની પરંપરા ચાલુ જ રહે છે. આપણી ભૌતિક સમૃદ્ધિ આ દુઃખમાંથી મુક્તિ અપાવી શક્તિ નથી. વળી, આપણે જગનાં જે સુખોને સુખ માનીએ છીએ તે પણ છેવટે તો દુઃખ આપનારાં જ હોય છે. જેમકે, નવાં કપડાં પહેર્યાં તો હરક્ષણે તે મેલાં થશે તેથી તેને ધોવાનું દુઃખ આવવાનું જ. સારું સ્વાદિષ્ટ ભોજન જમ્યા, તો તેની વાસના બંધાય છે. પછી આપણું મન તેવું ભોજન વારંવાર પ્રાપ્ત કરવા લાગેલું રહેશે અને તે નહીં મળતાં આપણે દુઃખી થઈશું. આ તો માત્ર ઉદાહરણ છે. જગતનાં તમામેતમામ સુખ અંતે દુઃખને આપનાર જ છે. તો પછી પ્રશ્ન એ થાય કે, જીવનમાં એવું સુખ છે જ નહીં કે જે કાયમ રહે? હા, એવું સુખ છે, જેને આત્યંતિક સુખ કહેવામાં આવે છે. આત્યંતિક

સુખ એટલે એવું સુખ કે જેની પ્રતિક્રિયા દુઃખ છે જ નહીં. માત્ર ને માત્ર સુખ જ સુખ છે. મનમાં દઢ નિશ્ચય કરી લેવાનો કે, આ જન્મે જ આત્યંતિક સુખની પ્રાપ્ત કરી લેવી જ છે. જીવનમાં તે સિવાયનાં બીજાં સુખ મળે કે ના મળે તેનો કોઈ જ હર્ષ કે શોક નથી. તો, જીવનમાં આવાં આત્યંતિક સુખની પ્રાપ્તિ ક્યારે થાય? જ્યારે આપણે આત્મસ્થ સ્થિતિને પ્રાપ્ત કરી લઈએ ત્યારે. પતંજલીમુનિએ આ સ્થિતિને કેવલ્ય કહી છે. જુદાં જુદાં શાસ્ત્રોમાં કેવલ્ય માટે, મોક્ષ, મુક્તિ, કેલાસ, અક્ષરધામ, ઓઘડઘાટ, સાકેત વગેરે જુદાં જુદાં નામ દર્શાવ્યાં છે. આત્મસ્થ અથવા કેવલ્યની સ્થિતિમાં આત્મા-પરરમાત્મામાં, જીવ શિવમાં એકરૂપ થઈ જાય છે. પછી તે શરીર, ઈન્દ્રિયો ત્રિગુણમય સ્થૂળ-સૂક્ષ્મ જાગૃત સાથે જોડાયેલાં હોતાં નથી. તેથી જગતનાં સુખ-દુઃખ, હર્ષ-શોક કે જે આ બધાના કારણે છે તે રહેતાં નથી. પછી ત્યાં માત્ર આનંદ જ આનંદની સુખમય અનુભૂતિ સદા રહે છે. આવાં સુખની પ્રતિક્રિયા દુઃખ હોતી નથી. આમ, આત્મસ્થ-કેવલ્યની સ્થિતિથી પ્રાપ્ત થતા સુખને આત્યંતિક સુખ કહેવામાં આવે છે. જીવનમાં આત્યંતિક સુખ પામવા માટે જરૂરી છે સાચી સમજણ. તે સમજણને પામવા માટે અત્યંત આવશ્યક છે સદ્ગુરુનું પ્રેમપૂર્વક સાંનિધ્ય. આવું સાંનિધ્ય જ્યારે આપણે સેવીએ ત્યારે સદ્ગુરુની કૃપા થતાં તે અંગેની સમજણનું તાત્ત્વિક જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય. જીવનમાં આત્યંતિક સુખને પ્રાપ્ત કરવા માટેનું પહેલું પગથિયું છે ધર્મ અને સત્યમય દૃઢતાપૂર્વક જીવવું. તો ધર્મ કોને કહેવો? સૌથી મોટો ધર્મ કયો છે? તેને સમજાવતાં ગુરુ-સંતોએ કહ્યું છે કે—

“પર હિત સરીખો ધર્મ નહીં ભાઈ,
પર પીડા સમ નહિ અધમાઈ.”

શું કહ્યું છે? પોતાનો અંગત સ્વાર્થ સાધવાની લેશમાત્ર ઈચ્છા રાખ્યા વિના જીવનમાં ત્યાગની ભાવના સહિત જીવમાત્રના સુખ માટે તન-મન-ધન-વિચાર-વાણી-વર્તનથી સદા કાર્યરત રહેવું, અને તેવું ત્યાગમય જીવન જીવવામાં જે કાંઈ દુઃખ, મુશ્કેલી આવે તેને પ્રભુપ્રસાદી સમજી તેને પ્રેમથી હસતે મોઢે સહન કરવાં. આનાથી વધારે મોટો બીજો કોઈ ધર્મ નથી. તેવી જ રીતે અંગત સ્વાર્થમાં જ સદા રાયવું અને તેની પૂર્તિ માટે થઈને કોઈનું પણ અહિત કરવામાં સહેજ પણ સંકોચ ન થવો એના જેવો મોટો બીજો કોઈ અધર્મ

નથી. આ થઈ ધર્મની વાત. તેવી જ રીતે, સત્યની મનુષ્યજીવન સાર્થક કરવા માટે અતિઅનિવાર્યતા છે. સત્યનિષ્ઠ જીવનની મહત્તા દર્શાવતાં કહ્યું છે કે—

“જાકે હૃદિયે સાચ હૈ, તાકે હૃદિયે રામ.”

શું કહ્યું? જે મનુષ્ય વિચાર-વાણી-વર્તનથી સદા સત્યના માર્ગે ચાલે છે, પ્રાણાન્તે પણ સત્યનું આચરણ કરે છે; તેમ કરવામાં જીવનમાં અનેક દુઃખો, પરિતાપ સહન કરવાં પડતાં હોય છે, તોપણ એને હસતા મોઢે પ્રેમપૂર્વક સહન કરીને પોતાના માર્ગમાં સહેજ પણ ડગ્યા વિના દૃઢતાપૂર્વક સત્યમય જીવન જીવે છે. તો, આવા મનુષ્યના હૃદયમાં પરમાત્માનો વાસ હોય છે. જેના હૃદયમાં પરમાત્માના વાસ કરે તેનો ઉદ્ધાર થઈ જાય તે નિર્વિવાદ છે. તો સત્ય અને ધર્મમય જીવનની આટલીબધી મોટી મહત્તા છે. તે જગતમાં અમર બની જાય છે. તેમનું જીવન સૌ માટે પ્રેરણાદાયી બની જાય છે. આ વાતને ઉદાહરણથી સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ. પાંચ પાંડવોમાં સૌથી મોટા યુધિષ્ઠિર હતા. તેઓ જીવનસભર સહેજ પણ વિચલિત થયા વગર ધર્મમય જીવન જીવ્યા, તો આજે પણ સૌ કોઈ તેમને ધર્મરાજ તરીકે જાણે છે. તેમનામાંથી પ્રેરણા લે છે. તેવી જ રીતે રાજા હરિશ્ચંદ્ર થઈ ગયા. તેમને જીવનમાં પારાવાર દુઃખો, મુશ્કેલીઓ પડી, છતાં સહેજ પણ વિચલિત થયા વિના સત્યના માર્ગે દૃઢતાપૂર્વક જીવન જીવ્યા. એટલે જ આજે પણ સૌ કોઈ તેમને સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્ર તરીકે જાણી તેમનામાંથી પ્રેરણા લે છે. જીવનમાં સત્ય અને ધર્મની આટલી બધી મહત્તા છે. તેથી જ આપણે કાયમ સૌથી પહેલાં સત્ય અને ધર્મની જય બોલાવીએ છીએ અને કહીએ છીએ કે સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય. આમ બોલવા પાછળ રહેલ તત્ત્વજ્ઞાનને સૌએ સમજવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. જેવી રીતે ગુરુ-સંતો કૃપા કરી આપણને કલ્યાણપથમાં આગળ વધવા મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા માટે સાચી સમજણનું જ્ઞાન આપી આપણું કલ્યાણ કરે છે, તેવી જ રીતે સત્ય અને ધર્મમય જીવન જીવનારનું પણ સદા કલ્યાણ થાય છે. તેથી સત્ય અને ધર્મને ગુરુ તરીકે સ્વીકારી તેમની જય બોલાવીએ છીએ. સાથે સાથે જે આવું જીવન જીવે છે તે સર્વેની પણ પરોક્ષરૂપે જય બોલાવીએ છીએ. કેમકે, તેઓનું સત્ય અને ધર્મમય જીવન આપણને પણ તેવું જીવન જીવવા માટે પ્રેરણાદાયી હોય છે. આમ, મનુષ્યજીવન સાર્થક કરવા

માટે સત્ય અને ધર્મમય જીવન જીવતાં જીવતાં જીવનમાં વધુ ને વધુ સત્કર્મોનું આચરણ કરવું જોઈએ. સત્કર્મો અનેક રીતે કરી શકાય છે. તે માટે પૈસાની-ધનની કાયમ જરૂર પડે તેવું હોતું નથી. આપણે સંયમ-નિયમવાળું સાદું સદાચારી જીવન જીવીએ. તેમ કરવા સૌને સદા પ્રેરણા આપીએ. કોઈ દુઃખી જીવને તન-મનથી શક્ય તેટલા વધુ મદદરૂપ થઈએ. સૌની સાથે પ્રેમ અને વિનયથી વર્તીએ. કોઈને પણ આપણાથી દુઃખ ન થાય કે તેનું અહિત ન થાય તે માટે સતત સાવધાન રહીએ. આ બધાં પણ સત્કર્મો જ છે. જો આપણે વિચાર-વાણી-વર્તનથી જીવનમાં વધુ ને વધુ સત્કર્મો કરીશું તો આપણો મનુષ્યજન્મ સાર્થક થયો ગણાશે. મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત કરીને મુખ્ય કરવાનું આ જ છે. કેમકે, મનુષ્ય-પશુ-પક્ષી આ ત્રણ મુખ્ય યોનિમાં ભય-મૈથુન-આહાર અને નિદ્રા એ ચાર કાર્ય તો સમાન રીતે થાય છે. તેમ છતાં મનુષ્યઅવતારને શ્રેષ્ઠ કહ્યો છે. કેમકે, મનુષ્ય જ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવા માટે વિચારી શકે છે. તેને પ્રાપ્ત કરવા તેને અનુરૂપ જીવન જીવી શકે છે. જો આપણે મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત કરી આમ ન કરી શકીએ, તો આપણે પણ શિંગડાં-પૂંછડાં વગરનાં પશુ જ કહેવાઈએ. તેથી જ આપણે મનુષ્યજન્મની સાર્થકતામાં અંતરાયરૂપ એવા ભૌતિક જગતમાં અને અંતે દુઃખરૂપ એવા આભાસી-મૃગજળ સમાન સુખ-સમૃદ્ધિની માયાજાળમાં ન ફસાતાં કલ્યાણપથમાં આગળ વધવા સતત સત્કર્મોનું આચરણ કરવા દૃઢ રીતે કાર્યરત રહેવું જોઈએ. મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત કરીને આવું જીવન ન જીવી શકીએ તે માટે તુલસીદાસજીએ કહ્યું છે કે—

“પ્રભુ ભજનમેં આલસી, ભોજનમેં હોંશિયાર;
તુલસી એસે જીવકો, લાખ બાર ધિક્કાર.”

શું કહ્યું છે? ભગવાનનું ભજન કરવામાં આગસ રાખીએ, તે માટે દુર્લભ સેવીએ અને ભોજન કરવામાં કુશાગ્રતા દાખવી હોંશે હોંશે ભોજન કરીએ - એટલે કે સત્ય અને ધર્મમય સંયમ-નિયમવાળું જીવન જીવતાં જીવતાં વધુ ને વધુ સત્કર્મોના આચરણ પ્રત્યે ઉદાસીન રહીએ એવા જીવન માટે ઉપેક્ષા દાખવીએ. આમ, મનુષ્ય જન્મ સાર્થક કરવાના જીવનના મુખ્ય ધ્યેયરૂપી મોક્ષને પ્રાપ્ત કરવામાં દુર્લભ સેવીએ અને ભોજન કહેતાં સંસાર-જગતના ભોગો ભોગવી તેમાંથી આભાસી સુખો વધુ ને વધુ પ્રાપ્ત કરવા કુશાગ્રતાપૂર્વક પ્રયત્ન કરતા રહીએ તો આવું જીવન જીવનારને તુલસીદાસજી-ગુરુ-સંતો ધિક્કારે છે. આવા લોકો અને તેમનું જીવન ધિક્કારને

પાત્ર છે. તો આપણે અને આપણું જીવન ધિક્કારને પાત્ર ન થાય તે માટે કેવું જીવન જીવવું જોઈએ? આપણે આ જન્મે એટલાં તો સત્કર્મોનું ભાથું બાંધીએ કે જેથી મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય. પછી કદાચ આ જન્મે ન પામી શક્યા તો પછીના જન્મે પામી શકીએ. પરંતુ તે માટે નિષ્ઠાપૂર્વક પ્રેમથી પુરુષાર્થ તો અવશ્ય કરવો જ રહ્યો. મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય એટલે પછી ફરી જન્મ ધારણ કરવો પડે નહીં. ફરી ગર્ભવાસમાં આવવું પડે નહીં. આમ સાચી દિશામાં આપણી મહત્ત્વકાંક્ષા-નિશાન ઊંચું ઝાડની ટોચે રાખવાનું, વચ્ચે રાખવાનું નહીં. જીવનમાં જે કાંઈ સત્કર્મો કરીશું તે જ સાથે આવશે. બીજું બધું સાથે આવશે નહીં, અહીં જ રહેશે. એ બધું અહીં મૂકીને જ જવાનું છે. એટલે જીવનમાં મોક્ષ સિવાય બીજા કશાયમાં મારાપણાની ભાવના રાખવી જોઈએ નહીં. આ વાતને સમજાવતાં કબીરે કહ્યું છે કે—

“કહત કબીરા સુન મેરે ગુનિયા,
આપ મૂએ ફિર ડૂબ ગઈ દુનિયા.”

કબીર પોતે પોતાની જાતને કહે છે કે, આ જગતના સંસારવહેવાર, સગાં-સ્નેહી, માલ-મિલકત, હર્ષ-શોક, સુખ-દુઃખ એ બધું જ જ્યાં સુધી આ શરીરમાં પ્રાણ છે ત્યાં સુધી જ શરીર સાથે જોડાયેલાં છે. જે ક્ષણે શરીરમાંથી પ્રાણ નીકળી જાય છે, એટલે કે મૃત્યુ થાય છે તે ક્ષણે જ પછી તે કોઈ જ સાથે આવતાં નથી. નિશ્ચેષ્ટ શરીર સાથે તેમને કાંઈ જ સંબંધ રહેતો નથી. એ બધું જ અહીં રહે છે અને શરીર પંચમહાભૂતમાં વિલિન થઈ જાય છે. તો પછી સાથે શું આવે છે? જીવનમાં જે કાંઈ સત્કર્મ કર્યા હશે તે સાથે આવે છે. તેથી જીવનમાં વધુ ને વધુ સત્કર્મ કરી તે દ્વારા મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવાના મુખ્ય ધ્યેયની પૂર્તિ માટે લાગી જવું જોઈએ. આ સત્કર્મો ધન હોય તો જ થાય એવું નથી, પરંતુ સત્કર્મો અનેક રીતે કરી શકાય છે. ધન ન હોય તો તનમનથી પણ તે કરી શકાય છે. વળી, તે માટે ઘર બહાર - જાહેરમાં જવાની પણ જરૂર નથી. ઘરે બેઠાં પણ તે કરી શકાય છે. આ સત્કર્મ ઘરે બેઠાં સહેલાઈથી સારી રીતે કરી શકાય. તેને સમજાવતાં કબીરે કહ્યું છે કે—

“કબીર કહે કમાલ કો, દો બાતાં શીખ લે;
કર સાહેબ કી બંદગી, ભૂખે કો અન્ન દે.”

કબીર કમાલને જે તેમનો પુત્ર અને શિષ્ય બંને છે તેને મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા માટેની શીખ-ઉપદેશ આપતાં જીવનમાં સહેલાઈથી સત્કર્મ કરી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવાની

રીત સમજાવે છે. કબીર શું કહે છે? કબીર કહે છે કે, જીવનમાં બે વાત ગાંઠે બાંધી દે, એટલે કે તેનું પ્રેમપૂર્વક બરાબર આચરણ કર. કઈ બે વાત? એક તો, સાહેબ અર્થાત્ પરમાત્માની બંદગી કર. તેમનામાં મસ્ત બની જા. અને બીજી વાત એ કે, તારા આંગણે જે પણ કોઈ ભૂખ્યું આવે તેને પ્રેમથી જમાડ. તેના પ્રદીપ્ત થયેલ જઠરાગ્નિને ઠાર. આથી જે તૂટ થયેલ છે તે તને સાચા અંતઃકરણથી આશિષ આપશે, તો તેનાથી તને ઘણું જ પુણ્ય પ્રાપ્ત થશે. જો તું આ બે શીખને જીવનમાં બરોબર આચરીશ તો તે મોટું સત્કર્મ છે. જીવનમાં બીજાં સત્કર્મ તું કદાચ કરી ન શકે, પણ આટલું પ્રેમથી જીવનભર કરીશ, તો પણ મનુષ્યજન્મ અવશ્ય સાર્થક થશે. તો મુખ્ય વાત એ છે કે, જીવનમાં તન-મન-ધનથી કોઈપણ રીતે સત્કર્મનું પ્રેમપૂર્વક આચરણ કાયમ કરતા રહેવું જોઈએ. તેમાં જ મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા રહેલી છે. તમે સૌ પણ ભેગા મળી ગુરુદેવના પંચાસીમા વર્ષને “શ્રી ગુરુદેવ શુભેચ્છા વર્ષ” તરીકેની ઉજવણીનો દિવ્ય સંકલ્પ કરી, તે નિમિત્તે લોકકલ્યાણના શુભ આશયથી વિવિધ સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમોનું આયોજન કર્યું છે, એ કાર્યક્રમોનો લાભ વધુ ને વધુ લોકો પ્રાપ્ત કરી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા પ્રેરાય તે માટે ખૂબ જ પ્રેમ-ઉત્સાહ અને સંપૂર્ણ અથાક પુરુષાર્થ કરી રહ્યા છો એ પણ મોટું સત્કર્મ જ છે. તો શુભેચ્છા વર્ષની ઉજવણી નિમિત્તેના, આજે સત્તાવીસ મેના રોજ રાખવામાં આવેલ સ્વાધ્યાય-સત્સંગના કાર્યક્રમમાં હવે “આદ્ય ગુરુદેવ અભિષેક યજ્ઞ”નો કાર્યક્રમ આવશે. આ કાર્યક્રમ ખૂબ જ અલૌકિકભાવનાત્મક અને સાથે સાથે ક્રિયાત્મક છે. તેનો લાભ લેવા ઉપસ્થિત સૌ કોઈએ સક્રિય રીતે ભાગ લેવાનો છે. વળી, આ યજ્ઞમાં નથી કોઈ વિધિ-વિધાન કે સામગ્રીની જરૂર કે નથી વિદ્વત્તાની જરૂર. તેમાં માત્ર ને માત્ર સાચી હૃદયપૂર્વકની ભાવના હોવી અત્યંત આવશ્યક છે. આ મંત્રના શબ્દો પણ કેટલા સરળ-સહેલાઈથી સમજાય તેવા છે! તેનો ઢાળ પણ કેટલો અદ્ભુત છે! તો આ યજ્ઞમાં બોલવામાં આવતો મંત્ર છે :

“પ્રણવ પ્રભુજી ઓમ્, પૂજું ચરણો તમારાં;
આદ્ય ગુરુજી ઓમ્, અર્ધ્ય સ્વીકારો અમારા.
ઓમ્.... સમર્પયામિ.”

મંત્રના શબ્દો અને ઢાળ ખૂબ જ સુંદર છે. બોલતાં બોલતાં તેમાં મસ્ત બની જવાય. આ મંત્ર ક્રિયાત્મક એ રીતે છે કે જે લોકો વારાફરતી અભિષેક કરવા બેઠા હોય તેઓ

સમર્પયામિ બોલે ત્યારે, તેમણે પુષ્પની પાંદડીઓનો અભિષેક કરવાનો છે. તે સમયે બીજા ઉપસ્થિત ભક્તોએ બે હાથ જોડી મસ્તક નમાવી માનસિક રીતે અભિષેકની ભાવના કરવાની છે. આમ, સમગ્ર અભિષેકયજ્ઞના કાર્યક્રમ દરમ્યાન ઉપસ્થિત સર્વેએ એકસાથે એક જ ઢાળમાં મંત્ર બોલવાનો છે. અને છેલ્લે અભિષેકની ક્રિયાત્મક ભાવના કરવાની છે. આમ તેમાં સૌએ સક્રિય ભૂમિકા ભજવવાની છે. તેથી તે ક્રિયાત્મક છે. તો હવે તમે સૌ ખૂબ જ પ્રેમ અને ભાવપૂર્વક મસ્ત બની તેનો લાભ લેજો. આવો લાભ લેવો તે પણ સત્કર્મ જ છે. સૌએ બરોબર સમજી લેવાનું છે કે જીવનમાં જે કાંઈ સત્કર્મ કરીએ છીએ તે ક્યારે પણ એળે જતું નથી. પરંતુ, યથાયોગ્ય સમયે તેના પુણ્યપ્રતાપે જીવનમાં અચૂક સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત થાય જ છે.

અમારા હૃદયમાં ઉમળકો હિલોળા લઈ રહ્યો છે કે આવી કલ્યાણકારી તાત્ત્વિક વાતો તમને સૌને સંભળાવ્યા જ કરીએ. તમને પણ મનમાં થાય કે, તે સાંભળ્યા જ કરીએ. પરંતુ સમયની મર્યાદાનો પણ ખ્યાલ રાખવો જ પડે. આજના કાર્યક્રમની ઉજવણીની તક ભાનુબેને ઝડપી લીધી. વળી, લંડનથી પરિવારજનો પણ લાભ લેવા ઉપસ્થિત થયા છે તે ખૂબ જ આનંદની વાત છે. બળદેવભાઈ પણ છેક ખંડેરાવપુરાથી જ્યાં પણ કાર્યક્રમ હોય ત્યાં ઉપસ્થિત થઈ જાય છે. તો બધાને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ-આશિષ. ગરમી ખૂબ પડે છે તેથી માંદા ન પડાય તેનું ધ્યાન રાખજો. અંતમાં પરમાત્માને ખૂબ ખૂબ પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે સત્કર્મરૂમી લોકકલ્યાણનાં કાર્ય કરવા માટે જે સતત કૃપા વરસાવી રહ્યા છો તેવી કૃપા સદા વરસાવજો. આવાં કાર્યો કરવા માટે સૌને ખૂબખૂબ શક્તિ-ભક્તિ-સાચી સમજણ આપજો.

ફરી ફરી સર્વેને ખૂબ ખૂબ આશિષ.

સર્વેને જય નારાયણ.

સત્ય-ધર્મગુરુદેવની જય.

ઓમ્, નમઃ પાર્વતી પતયે હર હર મહાદેવ હર.

ઓમ્... ઓમ્... ઓમ્...

તા. ૨૭-૬-૨૦૧૩ - શ્રી મિનિષ બી. પટેલ
(વસંત નેચર ક્યોર”ના હોલમાં)

સત્ય-ધર્મગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય.

સર્વેને સ્વાગત-વંદન-અભિનંદન-આશિષ.

પરમકૃપાળુ પરમાત્માની કૃપાથી આપણને મનુષ્ય અવતાર પ્રાપ્ત થયો છે તો આપણે જન્મ્યા ત્યારથી અત્યાર સુધીના આપણા જીવન પર શાંત ચિત્તે નજર દોડાવીએ કે, આપણે જીવનભર શું કર્યું? આપણે કેવું જીવન જીવ્યા? જ્યારથી આપણે સમજણા થયા ત્યારથી જીવન પર્યંત વર્ષો સુધી સુખની પ્રાપ્તિ માટે તેની પાછળ આંધળી દોટ લગાવતા રહ્યા છીએ. કેવા સુખની પાછળ આપણે દોડતા રહ્યા? મૃગજળ સમાન સુખની પાછળ જ આપણે દોડતા રહ્યા છીએ. મૃગજળ કેવું હોય? ધોમધખતો બપોરનો સમય છે, વગડામાં રહેતા મૃગને ખૂબ જ તરસ લાગી હોય છે. જ્યારે પાણી માટે તે નજર દોડાવે છે ત્યારે સૂર્યના તાપમાં તેને દૂર પાણી દેખાય છે. હકીકતમાં તે પાણી નથી હોતું, પરંતુ તેની દષ્ટિનો ભ્રમ માત્ર હોય છે. મૃગલો પોતાની તરસ છિપાવવા અજ્ઞાનતાવશ એ આભાસી પાણી તરફ દોટ લગાવે છે તેમ તેમ પાણી તેનાથી દૂર ને દૂર થતું જાય છે. તરસ છિપાવવાની લાલસામાં તે આભાસી પાણી તરફ દોડે જ રાખે છે. તેને પોતાની તરસ છિપાવવા પાણી તો પ્રાપ્ત થતું નથી, પરંતુ છેવટે તે થાકી તમ્મર ખાઈને ઢળી પડે છે. તરસ્યો જ મૃત્યુને શરણ થાય છે. આવી જ રીતે આપણે સૌ પણ અજ્ઞાનતાવશ આવા મૃગજળ સમાન ભ્રામક-શાણિક સુખને પામવા માટેની લાલસામાં જીવનભર દોડ્યા જ કરીએ છીએ. સુખ તો પ્રાપ્ત થતું નથી, પણ એમ ને એમ અંતે મૃત્યુને શરણ થઈએ છીએ. આમ, આપણે સુખી થવાની ભ્રામક લાલસામાં જીવનભર આપણે કલ્પેલા સુખની પાછળ દોડ્યા જ કરીએ છીએ. સુખી થવાના બદલે દુઃખી થતા જ રહીએ છીએ. અનુભવીઓએ મનુષ્યજીવનની આ કરુણતાને દર્શાવતાં અનેક ભજનોની રચના કરી છે. એક ભજનની લીટી છે :

“બચપન ખેલમેં ખોયા, જોબનમેં કામવશ હોયા;
બુઢાપે ખાટ પે સોયા, મોત નહીં યાદ આતી હે.”

શું કહ્યું? બાળપણમાં કોઈ ફિકર ચિંતા હતી નહીં. માથે કોઈ જ પ્રકારની જવાબદારી હતી નહીં. તેથી બેરોક-ટોક મિત્રો સાથે ખેલકૂદમાં, હરવા-ફરવામાં, મોજમસ્તી કરવામાં બાળપણ ગુમાવ્યું. વડીલોએ આપણામાં સુસંસ્કારનું સિંચન કરવા ઘણા પ્રયત્ન કર્યા, પરંતુ આપણે તે પ્રત્યે સહેજ પણ લક્ષ આપ્યું નહીં. એમ ને એમ બાળપણ પૂરું થયું અને યુવાન થયા. યુવાનીમાં માથે જવાબદારીઓ પડી. સમયના વહેણ સાથે તે જવાબદારીઓ વધતી જ ગઈ. સાથે સાથે

જીવનમાં એક પછી એક તન-મન-ધનની ભૌતિક કામનાઓ-ઈચ્છાઓની પૂર્તિ કરવા માટે આપણે સારા-નરસાનો, ઉચિત-અનુચિતનો વિચાર કર્યા વગર આંધળી દોટ લગાવતા જ રહ્યા. પરંતુ તેનો અંત કદી પણ આવ્યો નહીં. આમ ને આમ ક્યારે ઘડપણ આવી ગયું તેની પણ ખબર પડી નહીં શરીરનાં અંગો એક પછી એક શિથિલ થવા માંડ્યાં. શરીરમાં જોમ, જુસ્સો, ઉત્સાહ રહ્યાં નહીં. “ઊમરા તો ડુંગરા થયા, પાધર થયા પરદેશ” એટલે કે ઘરનો ઊમરો ઓળંગવાની શક્તિ પણ શરીરમાં રહી નહીં. ઊમરો ઓળંગવો હોય તો મોટો ડુંગરો ઓળંગવા જેવું વસમું લાગવા માંડ્યું. શરીરની આવી પરવશ સ્થિતિ થઈ ગઈ. ઘરના ખૂણામાં ખાટલામાં પડી રહેવાનું થયું. એ જ દુનિયા થઈ ગઈ. એક પગ ઘરમાં અને એક પગ સ્મશાનમાં એવી સ્થિતિ શરીરની થઈ ગઈ. ગમે ત્યારે મૃત્યુને શરણ થઈ જવાશે. આમ છતાં મૃત્યુ થવાનું જ છે, આ શરીર પંચમહાભૂતમાં વિલિન થઈ જવાનું છે, આ પરિવાર ઘર, વાડી, ગાડી, સુખ, સાલ્વબી કાંઈ જ સાથે આવવાનાં નથી એ સત્યને સ્વીકારવા મન સહેજ પણ તૈયાર હોતું નથી. આપણે તો અમરપટો લઈને આવ્યા હોઈએ તેમ જ જીવીએ છીએ. આવી પરવશ સ્થિતિમાં પણ મારું-તારું-મોહ-મમતા-ઈર્ષા-વેર-ઝેર-કૂડ-કપટ મનમાંથી જતાં નથી. તો, એનાથી વધુ દુઃખદાયક બીજું શું હોઈ શકે? એનાથી વધુ મંદભાગ્ય જીવનમાં બીજું શું હોઈ શકે? બીજું કાંઈ જ હોય નહીં. આવી કરુણતાભરી દુઃખદાયક સ્થિતિ જીવનની હોવા છતાં પણ, “મોત નહીં યાદ આતી હે” એટલે કે મૃત્યુ નિશ્ચિત છે એ સ્વીકારવા મન તૈયાર હોતું નથી. જીવનમાં સત્કર્મોરૂપી પુણ્યનું ભાથું ભેગું કરવાનો વિચાર પણ કર્યો હોતો નથી.

આમ અંતે,

“પુનરપિ મરણમ્, પુનરપિ જનનમ્;
પુનરપિ જનનીજઠરે શયનમ્.”

ચોર્યાસીના ચકાવામાં ફરવાનું ચાલુ રહે છે. તો, આપણી આવી સ્થિતિ ન થાય માટે જીવનમાં હરઘડી મોતને ખૂબ ખૂબ યાદ રાખવાની જરૂર છે. જન્મ થયો છે, તો વહેલા કે મોડા મૃત્યુ નિશ્ચિત જ છે એ સમજણ જો આપણામાં બરાબર દઢ થઈ જાય તો આપણું જીવન પરિવર્તિત થઈ જાય, આપણી સમજણ બદલાઈ જાય. આપણામાં એવી સમજણ દઢ થઈ જાય કે જો મૃત્યુ નિશ્ચિત જ છે, તો પછી જીવનમાં મારું-તારું, પોતાનું-પારકું, છળકપટ એ બધું કોના માટે કરવાનું? જે

આપણી સૌથી નજીક છે તે આપણું શરીર પણ કાયમ માટે સાથે રહેવાનું નથી. એ પણ એક દિવસ પંચમહાભૂતમાં ભળી ચાલ્યું જશે. તો પછી લાડી-ગાડી-વાડી-હીરા-માણેક-સોનું-રૂપું-સુખ-સગવડ કે જેને આપણે મારું મારું કરીને તેના માટે જીવનભર વિવેકશૂન્ય થઈ દોડતા રહીશું તે કાંઈ જ સાથે આવવાનું નથી. મોતને યાદ રાખવાથી આપણી સમજણ આવી દઢ થશે. તેથી આપણું જીવન પણ બદલાઈ જશે. આપણું જીવન અને સમજણ કેવાં થશે ? તે માટે અનુભવીઓએ સુંદર વાત કહી છે :

**“જો મરણ એ જિંદગીની છે અરે છેલ્લી દશા;
તો પરાર્થે અર્પવાને આ જીવનના મોહ શા ?”**

જન્મ-બચપણ-જુવાની-બુઢાપો અને મૃત્યુ આ ક્રમ સતત ચાલ્યા જ કરે છે. આમ, જગતમાં જન્મ ધારણ કરીને આવ્યા છીએ, તો મૃત્યુ એ જીવનની છેલ્લી સ્થિતિ નિશ્ચિત જ છે. જેણે જન્મ ધારણ કર્યો છે તેને વહેલા કે મોડા મૃત્યુની સ્થિતિ આવવાની જ છે. આમ, જો મૃત્યુ નિશ્ચિત જ છે, તો પછી જીવન એવું જીવવું જોઈએ કે જેથી જીવન સાર્થક થાય. તેથી જીવ-જગતના સુખ-શાંતિ માટે તન-મન-ધન-વિચાર-વાણી-વર્તનથી જીવનમાં પ્રેમપૂર્વક સહજભાવે વધુમાં વધુ પ્રયત્નશીલ રહેવું જોઈએ. તેમ કરતાં જીવનમાં જે કાંઈ સહન કરવું પડે કે ત્યાગવું પડે તો સહેજ પણ ખચકાયા વગર તે માટે હસતામુખે તૈયાર રહેવું જોઈએ. અહીં જે સુખ-શાંતિની વાત છે તે ભૌતિક સુખ-શાંતિ સમજવાની નથી, પરંતુ જીવ-જગતનું વધુ ને વધુ કલ્યાણ થાય તે માટે કરવામાં આવતો પુરુષાર્થ એમ સમજવાનું છે. આપણું જીવન જ એવું હોય કે જેથી લોકો પણ કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધવા માટે પ્રેરાય. જો આપણે મૃત્યુને યાદ રાખીએ તો આવું પરહિત કાજેનું જીવન જીવવા માટે પ્રેરાઈએ. પરંતુ, જાણે મૃત્યુ આવવાનું જ નથી એમ માની તેના પ્રત્યે સંપૂર્ણ બેધ્યાન બની મૃગજળ સમાન જગતનાં ભૌતિક સુખો કોઈપણ ભોગે વધુ ને વધુ મેળવવા માટે બેફામ બનીને દોડતા જ રહીએ અને તે માટે જીવનમાં કૂડ-કપટ-વેર-અદેખાઈ જેવા ભાવો પોષતા જ રહીએ, તો પછી જે જીવન પરમાત્માની કૃપાથી પ્રાપ્ત થયું છે તે સાર્થક કરવાની જગ્યાએ વેડફાઈ જાય. પાછા જન્મ-મરણના ચક્રાવે ચડવાનો વારો આવે. અજ્ઞાનતાવશ આપણે આવાં જે ક્ષણિક સુખો પાછળ દોડીએ છીએ, વાસ્તવમાં તે સુખો સુખ છે જ નહીં, પરંતુ કાળક્રમે દુઃખને આપનારાં જ છે. આ સત્યને સમજાવતાં

પતંજલીમુનિએ યોગશાસ્ત્રના સાધનપાઠના સૂત્ર નં-૧૫માં કહ્યું છે કે—

**“પરિણામ તાપસંસ્કારદુઃખેર્ગુણવૃત્તિ
વિરોધાચ્ચ દુઃખમેય સર્વમ્ વિવેકિનઃ”**

શું કહ્યું? સામાન્ય લોકોને જગતનાં જે બધાં સુખો સુખો લાગે છે તે તમામ સુખો વિવેકીજનોને પરિણામ રૂપે, તાપરૂપે, સંસ્કારરૂપે તથા ગુણની દૃષ્ટિએ દુઃખો જ લાગે છે. તેને વિગતવાર સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

પરિણામદુઃખ: આપણે જીવનસંસારમાં જે સુખો ભોગવીએ છીએ તે તત્કાળ તો સુખ આપતાં લાગે છે, પરંતુ કાળક્રમે આ સુખો દુઃખમાં પરિવર્તિત થાય છે. જેમ કે, આપણને ભૂખ લાગી, આપણે ભોજન જમ્યા, ભોજન જમવાનું સુખ પ્રાપ્ત થયું, પરંતુ પાછળને પાછળ સાફ-સફાઈ કરવાનું દુઃખ આવી જ પડે છે.

તાપદુઃખ : આપણને એક સુખ પ્રાપ્ત થયું. આ સુખ આપણી પાસેથી ચાલ્યું ન જાય, પરંતુ સતત આપણી પાસે રહે તે માટે આપણે ખૂબ-ખૂબ પ્રયત્ન કરીએ. તેને આપણી પાસેથી કોઈ લઈ ન જાય તે માટે અનેક યુક્તિ-પ્રયુક્તિ કરતા રહીએ, તે માટે મગજ કસતા રહીએ, છતાં પણ આપણી પાસેથી કોઈ લઈ જાય તો તેથી આપણને ખૂબ તાપ-પરિતાપ થાય. આમ, જે સુખની આપણને પ્રાપ્તિ થઈ તે કાયમ આપણી પાસે જ રહે તે માટે આપણે સતત બુદ્ધિ ચલાવતા હોઈએ, અનેક યુક્તિ-પ્રયુક્તિ દ્વારા પ્રયત્ન કરતા હોઈએ, છતાં પણ તે સુખ આપણી પાસેથી જતું રહે તો પરિતાપ થાય. આમ સુખને કાયમ માટે જાળવી રાખવામાં અને તે આપણી પાસેથી ચાલ્યું જાય તો આમ બેચ રીતે આપણામાં તાપ-પરિતાપરૂપે દુઃખ ઉત્પન્ન થાય છે. આ થયું તાપદુઃખ.

સંસ્કારદુઃખ : આપણે જે કાંઈ સુખ ભોગવ્યું તેના સંસ્કાર આપણા ચિત્ત ઉપર પડે છે. આ પડેલા સંસ્કાર થકી આપણામાં તેની વાસના બંધાય છે. આપણામાં બંધાયેલી વાસના આપણને પાછા તે સુખ માટે પ્રેરે છે. તેથી આપણે ફરી તે સુખ માટે પ્રયત્ન કરીએ છીએ. આમ, પ્રયત્નપૂર્વક ભોગવેલ સુખ, તે થકી પડતા સંસ્કાર, તેનાથી બંધાતી વાસના, અને પાછા સુખ માટેનો પ્રયત્ન, આમ એક ચક્રાવો ચાલે છે. આ પણ એક પ્રકારનું દુઃખ જ છે.

વળી, જગતનાં તમામેતમામ સુખ ત્રિગુણાત્મક છે. આ ત્રણ ગુણ સત્-રજ અને તમસ છે. આ ત્રણે ગુણ ક્યારે પણ સમાન હોતા નથી. આ ત્રણે ગુણમાંથી એક ગુણ

પ્રધાનપણે હોય છે. જ્યારે બાકીના બે ગૌણ હોય છે તે પ્રધાનરૂપે રહેલા ગુણને હટાવી પોતે પ્રધાનરૂપે અને ગૌણરૂપે રહેલ ગુણો વચ્ચે સતત દ્વંદ્વ-ઘર્ષણ ચાલતું હોય છે. આ પણ દુઃખ જ છે.

આમ, સામાન્ય લોકોને જગત-સંસારનાં જે સુખો, સુખ લાગે છે તે વિવેકીજનોને પરિણામ-સંસ્કાર-તાપરૂપે તથા ગુણની દૃષ્ટિએ દુઃખ જ લાગે છે. આ વાતને પતંજલીમુનિ અનુશાસિત યોગશાસ્ત્રના સાધનપાદની આપણી ગુજરાતી ટીકા “શાંતા”માં ખૂબ જ તાત્ત્વિક રીતે સહેલી ભાષામાં સમજાવવાનો પ્રયત્ન પરમાત્માની કૃપાથી કર્યો છે.

આમ, જગતનાં તમામેતમામ સુખ અંતે જો દુઃખમાં જ પરિણમતાં હોય, તો પછી મનમાં સંશય જાગે કે કોઈ એવું સુખ નહીં હોય, કે જે ક્યારે પણ દુઃખમાં પરિણમે નહીં ? સતત સુખદાયક જ હોય ? હા એવું એક સુખ છે, જેને આત્યંતિક સુખ કહેવામાં આવે છે. જે સતત સુખરૂપે જ આપણી પાસે રહે છે. તે સુખ કદી પણ દુઃખમાં પરિણમતું નથી. તેને પ્રાપ્ત કરવામાં જ મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા રહેલી છે. તેને પ્રાપ્ત કરવા માટે મોતને સતત યાદ રાખી, જીવનમાં આ જગતવહેવારનાં ક્ષણિક-ભ્રામક સુખો મેળવવાની આંધળી દોટમાંથી પાછા વળી, વધુ ને વધુ સત્કર્મોનું આચરણ કરવું અનિવાર્ય છે. તમે સૌ પણ તે માટે સમજણપૂર્વક પ્રયત્ન કરી રહ્યા છો તેથી જ તમો સૌએ ભેગા મળી અમારા પંચાસીમા પૂરા વર્ષને “શ્રી ગુરુદેવ શુભેચ્છા વર્ષ”ની ઉજવણીનું સાત્ત્વિક નિમિત્ત ઊભું કરી, વિશ્વશાંતિ અર્થે વિવિધ આધ્યાત્મિક લોકકલ્યાણના કાર્યક્રમોનું આયોજન કરી સત્કર્મો કરી રહ્યા છો. તમે સૌએ ભેગા મળી કાર્યક્રમોની ગોઠવણી પણ ખૂબ જ સુંદર કરી છે. અમારી જન્મતિથિ વદ દશમ છે, અને જન્મતારીખ સત્તાવીસ છે. તેથી પૂરા વર્ષ દરમ્યાન દરેક મહિનાની વદ દશમે “ઓમ્ પરિવાર ટ્રસ્ટ”ની ઓફિસે સાંજે ચારથી રાત્રીના બાર વાગ્ય સુધી “ગુરુ-મહિમા”ના અખંડ પાઠ કરવાનું ગોઠવ્યું છે. તથા દર મહિનાની સત્તાવીસ તારીખે જુદા જુદા ભક્તોના ઘરે સાંજે સાડા છ થી સાડા આઠ સુધી સ્વાધ્યાય-સત્સંગ-“શ્રી આદ્યગુરુદેવ પુષ્પ અભિષેક યજ્ઞ” તથા વિડિયો કોન્ફરન્સના માધ્યમ દ્વારા અમારાં આશીર્વાચનનું આયોજન કરેલ છે. તદ્દુપરાંત પૂરા પંચાસીમા વર્ષ દરમ્યાન સૌએ ભેગા મળી “ઓમ્ ગુરુ ઓમ્” મહામંત્રના પંચાસી કરોડ જાપ વિશ્વશાંતિ અર્થે કરવાનો અલૌકિક સંકલ્પ કર્યો છે. આ સઘળા સાત્ત્વિક લોકકલ્યાણના કાર્યક્રમ તમે સૌ પ્રેમ-

ઉત્સાહ અને એક સંપથી કરી રહ્યા છે તે માટે તમે સૌ ધન્યવાદના હકદાર છો. જીવનમાં ખોટા કામની હરીફાઈ કરવી સહેલી છે, તેથી તો જીવન અધોગતિના માર્ગે વેડફાઈ જાય છે. પરંતુ સારાં-સાત્ત્વિક-લોકકલ્યાણનાં કાર્યો કરવાં કઠિન છે. કેમ કે તેમ કરવાની ઈચ્છા મનમાં જાગતી નથી હોતી. તેથી તેમાં કેટલી બધી ઊંચી સમજણ હોય, ત્યાગની ભાવના દૃઢ્યમાં બળવત્તર હોય, તો જ થઈ શકે. તેનાથી જીવનકલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધાય છે. તમે સૌ પણ લોકકલ્યાણના આવાં સાત્ત્વિક કાર્યોરૂપી સત્કર્મોનું પ્રેમપૂર્વક આચરણ કરીને કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધી રહ્યા છો તે ખૂબ જ ગૌરવની વાત છે. પરમાત્માની કૃપા હોય તો જ આ થઈ શકે.

ફરી ફરી સર્વેને ખૂબ ખૂબ શુભેચ્છા - આશિષ.

પરમાત્માની કૃપાથી મળેલ મનુષ્યજન્મને સાર્થક કરો અને બીજા પણ તેમ કરવા પ્રેરાય તે માટે પ્રેરણારૂપ બનો તેવી પ્રભુને પ્રાર્થના.

સર્વેને જય નારાયણ.

ઓમ્ નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર.

તા. ૨૭-૦૮-૨૦૧૩ - શશિકાંત પટેલ (સુમન સજની હોલ, ઘોડાસર કેનાલ રોડ)

સત્ય-ધર્મગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો આપણી જય.

ઉપસ્થિત સર્વે આત્મીયજનોને વંદન-અભિનંદન-આશિષ.

ગઈ કાલ સુધી કેટલા જોસથી વરસાદ પડી રહ્યો હતો ? આયોજકો દ્વિધામાં હતા કે આટલો બધો વરસાદ પડી રહ્યો છે, શહેરમાં ચોમેર પાણી ભરાયાં છે, તો આજના કાર્યક્રમોનું શું થશે ? કાર્યક્રમ ચાલુ રાખવો કે નહીં ? જો ચાલુ રાખીએ તો તે કેવી રીતે કરવો ? પરંતુ પરમકુપાળુ પરમાત્મા ઓમ્ નારાયણની કૃપાનો કોઈ પાર નથી. તેઓ તો અનંત સામર્થ્યવાળા છે. તે માટે કહ્યું છે કે, “કર્તુમ્ અકર્તુમ્ અન્યથા કર્તુમ્ સમર્થઃ” શું કહ્યું છે ? પરમાત્મા તો શક્યને અશક્ય કરવા અને અશક્યને શક્ય કરવા સમર્થ છે. આટલો જોસથી વરસાદ વરસી રહ્યો હતો. આકાશ કાળાં ડીબાંગ વાદળોથી ઘેરાયેલું જ રહેતું હતું. વળી, હવામાનખાતાની ભારે વરસાદની આગાહી હતી. પરંતુ પરમાત્માની કરુણા વરસી અને ગઈકાલ રાતથી વરસાદ બિલકુલ બંધ થઈ ગયો. આજે

તો સવારથી તડકો નીકળ્યો. પરિણામે અત્યારે તમે સૌ આનંદથી કાર્યક્રમનો લાભ લેવા ઉપસ્થિત થયા છો, તેનો લાભ લઈ રહ્યા છો. જો આપણા હૃદયમાં પ્રબળ નિઃસ્વાર્થ સત્કાર્યની ભાવના હોય તો પરમાત્મા કૃપા કરી આપણી ભાવનાને નિર્વિઘ્ને પાર પાડે. તો પરમાત્માએ આપણી અરજી સ્વીકારી કૃપા વરસાવી. આજનો કાર્યક્રમ કયા નિમિત્તોનો છે ? અમારા પૂરા પંચાસીમા વર્ષને “શ્રી ગુરુદેવ શુભેચ્છા વર્ષ” તરીકે ઊજવવાનો તમે સૌએ જે સંકલ્પ કરી અમારી જન્મ તારીખ સત્તાવીસ હોવાથી દર મહિનાની સત્તાવીસ તારીખે કાર્યક્રમની ગોઠવણ કરી છે તેના અનુસંધાનમાં આજનો કાર્યક્રમ છે. હવે તો વર્ષ પૂરું થવા આવ્યું. આ કાર્યક્રમ પછી બે કાર્યક્રમ બાકી રહેશે. આખા વર્ષ દરમિયાન આ નિમિત્તે બે કાર્યક્રમ તો થઈ જ રહ્યા છે. એક અમારી જન્મતિથિ વદ દશમ છે તેથી દર મહિનાની વદ દશમેને ‘ઓમ પરિવાર ટ્રસ્ટ’ની ઓફિસે સાંજે ચારથી રાત્રીના બાર સુધી “ગુરુ-મહિમા”ના અખંડ પાઠનું આયોજન કરેલું છે તથા જન્મ તારીખ સત્તાવીસ હોવાથી દર મહિનાની સત્તાવીસ તારીખે સ્વાધ્યાય-સત્સંગ- “શ્રી આદ્યગુરુદેવ પુષ્પ અભિષેકયજ્ઞ” તથા આશીર્વાચનના કાર્યક્રમની ગોઠવણી કરી છે. આમ, આખા વર્ષ દરમિયાન દર મહિને આ બે કાર્યક્રમ વધારાના થઈ રહ્યા છે. તદ્દુપરાંત દર વર્ષે થતા નિયમિત કાર્યક્રમોની ઉજવણી તો ખરી જ. આમ, આ આખું વર્ષ ભરચક કાર્યક્રમોની ઉજવણી સાથે પૂરું થવા આવ્યું. વરસ પૂરું થશે પછી ગમશે નહીં. વળી, “આદ્ય ગુરુદેવ પુષ્પ અભિષેક યજ્ઞ” એ આપણા કાર્યક્રમમાં ખૂબ જ મહત્વનો ક્રિયાત્મક સાથે સાથે ભાવનાત્મક કાર્યક્રમ છે. સૌએ તેમાં પૂરે પૂરી ક્રિયા કરી ને પ્રેમપૂર્વક લાભ લેવાનો પ્રયત્ન કરવો. અભિષેકયજ્ઞમાં સૌએ વાચિક રીતે મંત્ર બોલવાનો છે અને મંત્રના અંતે જ્યારે “સમર્પયામિ” બોલવામાં આવે ત્યારે જે લોકો પુષ્પ ચઢાવતા હોય તેમણે, પુષ્પની ચારપાંચ પાંદડી ચઢાવી અભિષેક કરવાનો છે. બાકીના સૌએ બે હાથ જોડી મસ્તક નમાવી અભિષેકની ભાવના કરવાની છે. આમ સૌએ ખૂબ જ પ્રેમપૂર્વક તેમાં સક્રિય રહી લાભ લેવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. વળી મંત્ર પણ સાવ સરળ અને સૌ કોઈને સમજાય તેવો ખૂબ જ પ્રભાવી છે. મંત્રના શબ્દો છે :

“પ્રણવ પ્રભુજી ઓમ્, પૂજું ચરણો તમારાં;
આદ્ય ગુરુજી ઓમ્, અર્ધ્ય સ્વીકારો અમારા
ઓમ્... સમર્પયામિ.”

તો સૌએ પ્રેમપૂર્વક ભાવનાથી સમગ્ર ક્રિયાનું આચરણ કરી તેનો વધુ ને વધુ લાભ લેવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. તમે સૌ તેમ કરી પૂરેપૂરો લાભ લઈ રહ્યા છો તે બદલ સૌને ધન્યવાદ છે. અહીં એક વાત સૌએ બરાબર સમજી મનમાં પાકી કરી લેવાની છે કે આપણે આપણા શ્રદ્ધેયની સેવા-ભક્તિ કરતા હોઈએ તે પૂરેપૂરા સમર્પિત ભાવથી, નિષ્ઠા અને પ્રેમપૂર્વક કરવી જોઈએ. તેમનામાં એકાકાર થઈ જવું જોઈએ. જો આવી શ્રદ્ધા-ભક્તિ હોય તો શ્રદ્ધેયની અસીમ કૃપાનો લાભ શ્રદ્ધાળુને કોઈ પણ જાતની લૌકિક ક્રિયાના માધ્યમ વિના સહજ રીતે પ્રાપ્ત થતો હોય છે. આ વાતને નીચેના શ્લોક દ્વારા સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

“ચિત્રં વટતરોર્મૂલે વૃદ્ધા : શિષ્યા ગુરુર્યુવા

ગુરુસ્તુ મૌનં વ્યાખ્યાનં શિષ્યાસ્તુ છિન્નસંશયા: ॥”

ભાવાર્થ : વડના ઝાડ નીચે વૃદ્ધ શિષ્યો અને યુવાન ગુરુ બેઠા છે. ગુરુના મૌનરૂપી વ્યાખ્યાનથી શિષ્યોના સંશયો છિન્નભિન્ન થઈ જાય છે. કેવું આશ્ચર્ય !

“દક્ષિણામૂર્તિ સ્તોત્ર”નો આ સુંદર શ્લોક છે. તેમાં શું કહ્યું છે ? વડના ઝાડ નીચે ગુરુદેવ ધ્યાનસ્થ અવસ્થામાં બેઠા છે. શિષ્યો પણ ગુરુદેવની સામે આંખો બંધ કરીને બેઠા છે. ગુરુ-શિષ્ય કેવા છે ? ગુરુ યુવાન છે, જ્યારે શિષ્યો વૃદ્ધ છે. બંને સામસામે મૌન અવસ્થામાં બેઠા છે. ગુરુદેવ કાંઈ પણ બોલ્યા વિના મૌનમાં જ વ્યાખ્યાન કરી રહ્યા છે. તેમ શિષ્યો પણ પોતાના મનમાં ઉદ્ભવેલા સંશયો અંગે ગુરુદેવને કોઈ જ પ્રશ્ન કરતા નથી. છતાં પણ, તેમના સંશયોનું સમાધાન થઈ જાય છે. આ આખા પ્રસંગમાં ક્યાંય પણ વૈખરી વાણીનો ઉપયોગ થયો નથી. જે કાંઈ બને છે તે મૌનમાં જ બને છે. તો, અહીં ગુરુદેવને યુવાન કહ્યા છે. એટલે ઉંમરની દૃષ્ટિએ યુવાન છે, પરંતુ જ્ઞાનની દૃષ્ટિએ જ્ઞાનવૃદ્ધ છે, અર્થાત્ જ્ઞાનમાં - સમજણમાં- અનુભવમાં પરિપક્વ છે. જ્યારે શિષ્યો વૃદ્ધ છે. એટલે ઉંમરની દૃષ્ટિએ વૃદ્ધ છે અને જ્ઞાન-સમજણ-અનુભવમાં અપરિપક્વ છે એમ સમજવાનું છે. આ શ્લોકમાં ગુરુ-શિષ્ય વચ્ચેના પવિત્ર -અલૌકિક સંબંધની મહત્તા દર્શાવવામાં-સમજાવવામાં આવી છે. જ્યારે શિષ્ય ગુરુદેવને સંપૂર્ણ નિષ્ઠા અને પ્રેમપૂર્વક સમર્પિત થયો હોય છે, ગુરુદેવ સાથે અતૂટ પ્રેમના સૂક્ષ્મ તારથી જોડાયેલો હોય છે, ત્યારે જેમ વીજળીનો બલ્બ અને સ્વીચ પરસ્પર તાર દ્વારા જોડાયેલા હોય છે અને સ્વીચ ચાલુ કરવામાં આવે છે અને તરત જ તાર

દ્વારા વિદ્યુતપ્રવાહ બલ્બમાં પહોંચે છે અને બલ્બ પ્રકાશિત થઈ ઊઠે છે તેમ, ગુરુ-શિષ્ય પ્રેમના સૂક્ષ્મ તારથી પરસ્પર જોડાયેલા હોય તો મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવાના માર્ગમાં, શિષ્યના મનમાં ઉદ્ભવતા સંશયો ગુરુદેવ જાણી લે છે. તે સંશયોનું સમાધાન પણ ગુરુદેવ સહજ રીતે કરી દે છે. ઘણી વાર તો ગુરુદેવની પ્રત્યક્ષ હાજરી ન હોય અને ગુરુદેવને જોયા પણ ન હોય, પરંતુ માત્ર તેમનું સત્સાહિત્ય જ વાંચ્યું હોય અને મનથી ગુરુ માની લઈ પ્રેમપૂર્વક તેમનામાં એકાકાર થઈ ગયા હોય તો પણ આમ થતું હોય છે. શિષ્ય ગુરુકૃપાને સહજ રીતે પામે છે.

તો, પરમાત્માની કૃપાથી સતત અતિઉત્તમ તાત્ત્વિક-સાત્ત્વિક વાતોનો સત્સંગ થઈ રહ્યો છે. મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા માટેના અતિગુપ્ત રહસ્યો સરળ રીતે જાણવા મળી રહ્યાં છે. તો તેને બરાબર સમજી નિષ્ઠાપૂર્વક જીવનમાં ઉતારી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવાના પુરુષાર્થમાં લાગી જઈએ. એ વાત સતત સ્મરણમાં રાખવાની છે કે, મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત કરીને પરમપદ-મોક્ષ-કૈવલ્યને પામવા માટેનો પુરુષાર્થ કરીએ, પ્રયત્નના અભાવે તે પ્રાપ્ત ન કરી શક્યા તો મનુષ્યજન્મ એળે ગયો કહેવાય, સમજણનું દેવાળું કાઢ્યું કહેવાય.

મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા મોક્ષપ્રાપ્તિમાં જ રહેલી છે. હું માત્ર પંચમહાભૂતથી બનેલું શરીર નથી, પરંતુ એક અને માત્ર એક આત્મા છું. આમ આત્મસ્થ સ્થિતિને પ્રાપ્ત કરવી. આત્મસ્થ સ્થિતિને પામવાથી આત્યંતિક સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે. આત્યંતિક સુખ એટલે એવું સુખ કે જેની પ્રતિક્રિયા દુઃખ ન હોય, પરંતુ માત્ર ને માત્ર સુખ જ હોય, માત્ર સુખની જ અનુભૂતિ હોય. આત્મસ્થ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરવી-આત્યંતિક સુખને પામવું તેનું નામ જ મોક્ષ - કૈવલ્ય.

“એકોહુહમ્” માંથી “બહુ સ્યામ” થવાનો સંકલ્પ ઊઠવો અને તેને સાકાર કરવો એટલે જન્મમરણનો ચક્રાવો. તો “એકોહુહમ્ બહુ સ્યામ”ને વધુ સાત્ત્વિક-મૌલિક રીતે સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

“એકોહુહમ્ બહુ સ્યામ” એટલે એક છું, બહુ થાઉં. આને પરમાત્માના સંદર્ભમાં વિચારીએ. નિર્ગુણ - નિરાકાર - સર્વવ્યાપક - પરમચૈતન્ય સ્વરૂપ પરમાત્મા એક છે, પરંતુ તેમની હાજરીમાત્રથી કુદરત કહેતાં પ્રકૃતિમાં બહુ થવાનો સંકલ્પ ઊઠવો. અને તે સંકલ્પ સાકાર થતાં આ સમગ્ર સૃષ્ટિનું સર્જન થયું. તેથી સમગ્ર સૃષ્ટિ પરમાત્માનું સ્વરૂપ જ છે. વળી,

સમયાંતરે પ્રકૃતિમાં આ સંકલ્પ સતત ઊઠ્યા કરતો હોય છે. પરિણામે, સૃષ્ટિમાં નવસર્જન થતું રહે છે. આ વાતને આપણે મનુષ્યના સંદર્ભમાં વિચારીએ, તો “એકોહુહમ્ બહુ સ્યામ”નો સંકલ્પ મનુષ્યમાત્રમાં ઊઠતો રહે છે. પછી તે યોગી હોય કે સામાન્ય મનુષ્ય હોય. જ્યારે યોગીજનોમાં આ સંકલ્પ ઊઠે છે ત્યારે તેમનામાં રહેલું વીર્ય તેમની નાભિથી ઉપરની તરફ વહે છે, અર્થાત્ ઊર્ધ્વગમન કરે છે. આ વીર્ય ઉપરની તરફ વહીને યોગીજનોના બ્રહ્મરંધ્રમાં પહોંચે છે. ત્યાં તે ઊર્જામાં - વિદ્યુતમય શક્તિમાં પરિવર્તિત થાય છે. પરિણામે યોગીજન આત્મસ્થ સ્થિતિને પામે છે, પરમાત્મામાં એકાકાર થઈ જઈ આત્યંતિક સુખને પ્રાપ્ત કરે છે. વળી, આ સ્થિતિમાં યોગીજનોમાં પરમાત્માની કૃપાસ્વરૂપ મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવાનાં અતિગુપ્ત સૂક્ષ્મ રહસ્યોનું સ્ફૂરણ થાય છે. જેને તેઓ જીવ-જગતના કલ્યાણ કાજે જનસમુદાયમાં ફેલાવે છે - રેલાવે છે. આમ ઊર્ધ્વરિતસ યોગીજનો જે કાંઈ કરે છે તે સર્વે નિષ્કામભાવે કરે છે. તેથી તેમને કર્મબંધન લાગુ પડતાં નથી. તે કૈવલ્યને પામે છે. સામાન્ય મનુષ્યમાં “એકોહુહમ્ બહુ સ્યામ”નો સંકલ્પ ઊઠતો જ રહેતો હોય છે. તે સંકલ્પને સાકાર કરવાના પુરુષાર્થમાં તેમનું વીર્ય નાભિથી નીચે તરફ વહે છે. આમ, વીર્ય અધોગામી થઈ નવા શરીરને જન્મ આપે છે. અર્થાત્ સર્જન કરે છે. આમ સામાન્યજનોમાં આ સંકલ્પની પૂર્તિનો પુરુષાર્થ તે સક્ષમ કર્મ હોય છે. તેથી કર્મના સિદ્ધાંત મુજબ કર્મબંધન લાગે છે. કર્મબંધનને કારણે કર્મફળ ભોગવવા માટે જન્મમરણના ચક્રાવે ચડવું પડે છે-ચોર્યાસી લાખ યોગિમાં ભમવું પડે છે. તો, આમ “એકોહુહમ્ બહુ સ્યામ”નો સંકલ્પ ઊઠવો તે યોગીજનો માટે મુક્તિનું કારણ બને છે. જ્યારે સામાન્ય મનુષ્યો માટે

“પુનરપિ મરણમ્, પુનરપિ જનનમ્;
પુનરપિ જનની, જઠરેશયનમ્.”

જન્મમરણના ચક્રાવામાં ચડવાનું કારણ બને છે.

તમે લોકો મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા માટે ખૂબ જ ઉત્સુક છો, તેથી જ આવી રહસ્યમય સમજણની વાતો સાંભળવામાં-સમજવામાં ખૂબ જ રુચિ ધરાવો છો. બાકી તો આ ભૌતિકપ્રધાન જગત વહેવારમાં આવી રુચિ થાય જ નહીં. આ માટે આપણે અવારનવાર દૃષ્ટાંત આપીએ છીએ કે, નરકના પહાડ ઉપર રહેનાર કીડાને સાકરના પહાડ ઉપર રહેવા લઈ ગયા, તો ત્યાં તેને ફાવ્યું નહીં. કેમકે તેણે જીવનમાં

ક્યારેય સાકરનો સ્વાદ ચાખ્યો જ ન હતો. તેને સાકરના સ્વાદની ખબર જ નહતી. તેને સાકરનો સ્વાદ ફિક્કો - અરુચિકર જ લાગ્યો. તેથી તેને સાકરના પહાડ ઉપર આનંદ આવ્યો જ નહીં. તેને તો નરકના પહાડ ઉપર જ ફાવે, ત્યાં રહેવામાં જ આનંદ આવે. કેમકે, જન્મથી અત્યાર સુધી તે નરકના પહાડ ઉપર રહી નરકનો જ સ્વાદ માણતો રહ્યો છે. સાકરના પહાડના કીડાને જ સાકરના સ્વાદની ખબર પડે, તેમાં તેને આનંદ પ્રાપ્ત થાય. એવી રીતે ભૌતિક જગતમાં ભૌતિક ભોગોમાં, ક્ષણભંગુર મોહમાયામાં જ જેને રસ છે તેને આવી સાત્ત્વિક, તાત્ત્વિક જ્ઞાનની વાતો સાંભળવાની તક મળે તો તેને ઝડપી લેવાનો બદલે તેનાથી દૂર ભાગે. આવી તક ને તે ભ્રામક માને. પરંતુ, જેને મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત કરી તેને સાર્થક કરવાની તલપ છે તેને આવી વાતો સાંભળવાની રુચિ હોવાની. તે અંગેની જ્યાંથી અને જ્યારે પણ તક મળે તો વિના વિલંબે તેને ઝડપી લેવા ઉત્સુક રહે. તેમાં જ તેને સાચો આનંદ પ્રાપ્ત થાય. એક ક્ષણનો પણ વિલંબ કર્યા વગર તેનું જીવનમાં આચરણ કરવામાં પ્રેમપૂર્વક લાગી જાય. આમ, જીવનમાં જ્યારે પણ સત્કર્મરૂપી સાત્ત્વિક કાર્ય કરવાની ભાવના જાગે, તો તરત જ તેનો અમલ કરવો તેને જ સાચી સમજદારી કહેવાય. આવી સમજણપૂર્વક જે જીવન જીવે તે જ કલ્યાણપથમાં આગળ વધી શકે. આ માટે અનુભવીઓએ કહ્યું છે કે —

“કલ કરે સો આજ કર, આજ કરે સો અબ;
અવસર બીતા જાત હૈ, ફીર કરેગા કબ.”

જીવનમાં જ્યારે પણ સત્કાર્ય કરવાનો વિચાર આવે, તો એક ક્ષણનો પણ વિલંબ કર્યા વિના તરત જ તેનો અમલ કરી દેવો જોઈએ. તે સત્કાર્ય પછી, કે કાલે કરીશું એમ વિચારી તેના અમલમાં વિલંબ કરવો જોઈએ નહીં. પછી કે કાલે શું થશે એની આપણને કાંઈ જ ખબર નથી. જે શ્વાસ બહાર કાઢ્યો છે તે પાછો લેવાશે કે કેમ તેની આપણને જાણ નથી. એક પળ પછી શું થશે તે આપણે જાણતા નથી. તો પછી કાલની તો ખબર જ ન હોય તે સ્વાભાવિક છે. તેથી સત્કાર્ય કરવાનો વિચાર તરત જ અમલમાં મૂકવો જોઈએ. વળી, એવું પણ બને કે સમય વીતતાં આપણા વિચાર ગમે તે કારણે બદલાઈ જાય અને સત્કાર્ય કરી ન શકીએ. સત્કાર્ય કરવા માટે દૃઢ મનોબળ અને પુરુષાર્થ હોવો જરૂરી છે. કેમકે, આપણે જાણીએ છીએ કે પાણી ઢાળ તરફ નીચેની બાજુ સરળતાથી-

કોઈ પણ જાતના પ્રયત્ન વિના વહે છે. તેવી જ રીતે અસત્કર્મના વિચાર, ઢાળ તરફ નીચેની બાજુ વહેતા પાણી જેવા છે. તેનો અમલ કરવા માટે પ્રયત્ન કરવો પડતો નથી. તે તો આપ મેળે જ થઈ જાય છે. પરંતુ, પાણીને ઢાળ ઉપર-નીચેથી ઉપર વહેવડાવવા માટે મશીન-પંપ જેવાં સાધનોના ઉપયોગ દ્વારા, થાક્યાકંટાળ્યા વગર ધીરજપૂર્વક પ્રયત્ન કરવો પડે છે. ત્યારે પાણી નીચેથી ઉપર તરફ વહે છે. તેવું સત્કાર્યોનું છે. સત્કાર્યોનો વિચાર આવતાં ધીરજપૂર્વક પ્રેમથી તેનો અમલ કરવા પ્રયત્ન કરવો પડે, તો જ સત્કર્મો થઈ શકે. પરિણામે કલ્યાણપથમાં આગળ વધી શકાય. આ વાત તમે અનેકવાર સતત સાંભળી રહ્યા છો. તેનો જીવનમાં યથાયોગ્ય અમલ કરો તેવી પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ છીએ. મનુષ્યજન્મ સાર્થક ત્યારે જ થયો કહેવાય કે જ્યારે મોક્ષને પ્રાપ્ત કરી શકીએ. જો તેમ ન કરી શક્યા તો ચોર્યાસીલાખ યોનિમાં જન્મમરણના ચક્રાવામાં ફરવાનું થાય તે ચોક્કસ જ છે. બ્રહ્માનંદજીએ તેમના ભજનમાં ગાયું છે કે —

“ચોર્યાસી લખ જીવ જુનમે, પુન: પુન: ભટકાના;”

બ્રહ્માનંદ ભજન કર બંદે, નાથ નિરંજન કા.

શરણ પડે કી લાજ, આજ તુમ રાખો ભગવાના.”

તો, આમ, ચોર્યાસીલાખ યોનિમાં જન્મમરણના ચક્કરમાંથી છૂટવા માટે, મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવા માટે ધીરજ અને પ્રેમપૂર્વક પ્રયત્ન પુરુષાર્થ કરવો પડે છે, ત્યારે મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે. મોક્ષ એ જ મનુષ્યજન્મે જીવનની સાચી પ્રગતિ પ્રાપ્તિ છે. તેને પ્રાપ્ત કરવા ધીરજ અને પ્રેમપૂર્વકની સાચી સમજણ હોવી જોઈએ. જીવનમાં તેની સાચી અગત્ય સમજી શક્યા હોવા જોઈએ. આ વાતને સમજાવવા માટે એક દૃષ્ટાંત આપીએ છીએ કે —

નારદજી જંગલમાંથી પસાર થઈ રહ્યા હતા ત્યારે તેમને રસ્તામાં એક ઝાડ નીચે બે તપસ્વી મળ્યા. તેઓએ નારદજીને કહ્યું કે, તમે ભગવાન પાસે જાઓ છો તો ભગવાનને પૂછજો કે, અમને મોક્ષ ક્યારે મળશે ? થોડા સમય પછી નારદજી પાછા આવે છે. ત્યારે નારદજી એક તપસ્વીને કહે છે કે, આ ઝાડ ઉપર જેટલાં પાંદડાં છે એટલા જન્મો પછી તમને મોક્ષ મળશે એમ ભગવાને કહ્યું છે. આ સાંભળી તે તપસ્વી ખુશ થઈ નાચી ઊઠે છે કે, હાશ એટલા જન્મો પછી તો મોક્ષ પ્રાપ્ત થશે. પછી બીજા તપસ્વીને કહે છે કે, તમને ત્રણ જન્મ પછી મોક્ષ પ્રાપ્ત થશે. નારદજીની વાત સાંભળી બીજા તપસ્વી

નાસીપાસ થઈ જાય છે. કહે છે કે, હજી પણ ત્રણ જન્મ પછી મોક્ષ પ્રાપ્ત થવાનો હોય તો પછી આ તપ-સાધન-ભજન કરવાનો શો અર્થ ? તે બીજો તપસ્વી પોતાની ધીરજ ગુમાવી દઈ પોતાનું તપસ્વી જીવન છોડી સાંસારિક જીવન જીવવા માંડે છે. તો આમ, પહેલા તપસ્વીને મોક્ષની ખરી કિંમત સમજાઈ હતી, તેથી તે વિચારે છે કે ભલે ઝાડ ઉપરનાં પાંદડાંની સંખ્યા જેટલા જન્મો પછી, પણ મોક્ષ તો પ્રાપ્ત થશે ને. તેથી તે પ્રાપ્ત કરવા માટે ધીરજપૂર્વક પ્રેમથી સાધન-ભજનમાં લાગેલા રહે છે. જ્યારે બીજા તપસ્વી મોક્ષની ખરી કિંમત-તેની અગત્ય સમજી શક્યા ન હોવાથી ત્રણ જન્મો પછી મોક્ષપ્રાપ્તિની વાત સાંભળી નાસીપાસ થઈ જાય છે. પોતાની ધીરજ ગુમાવી દે છે. તે અંગેના પુરુષાર્થમાંથી વિમુખ થઈ જાય છે.

આ દૃષ્ટાંત ઉપરથી બોધ લેવાનો છે કે, મનુષ્યજીવનની સાર્થકતા મોક્ષને - કૈવલ્યને પ્રાપ્ત કરવામાં જ રહેલી છે. તેથી તેને પ્રાપ્ત કરવા માટે સાચી સમજણપૂર્વક પ્રેમ અને ધીરજથી જે કાંઈ પુરુષાર્થ કરતા હોઈએ તેમાંથી સહેજ પણ વિચલિત થયા વગર તેમાં લાગેલા જ રહેવું જોઈએ. આમ જીવનમાં નિષ્ઠાપૂર્વક સત્કર્મોના માધ્યમ દ્વારા મોક્ષને પામવા સતત લાગેલા જ રહેવું જોઈએ. તમે સૌ તેમ કરી રહ્યા છો તે માટે તમને સૌને આજના કલ્યાણકારી પ્રસંગે ખૂબ ખૂબ આશિષ.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય.

સર્વેને જય નારાયણ.

ઓમ્ નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર.

ઓમ્... ઓમ્... ઓમ્...

તા. ૨૭-૧૦-૨૦૧૩ - શ્રી વીરેનભાઈ જોષી (મંગલતીર્થ સોસાયટી, ઘોડાસર)

સત્ય-ધર્મગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો આપણી જય.

ઉપસ્થિત સર્વે આત્મીયજનોને વંદન-અભિનંદન-આશિષ.

આપ સર્વે “શ્રી ગુરુદેવ શુભેચ્છા વર્ષ” નિમિત્તે અમૂલ્ય સાત્ત્વિક લાભ લઈ કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધી રહ્યા છો. આજે તમે જેમના ઘરે સ્વાધ્યાય - સત્સંગ માટે ભેગા થયા છો તે પરિવારના સર્વે સભ્યોમાં આજના કાર્યક્રમના

આયોજન માટે ખૂબ જ ઉત્સાહ રહેલો છે. ગઈ કાલે તેઓ સૌ અમને કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહેવા માટે આમંત્રણ આપવા આવ્યાં હતાં. અમારી પણ કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહેવા માટે તીવ્ર ઈચ્છા થતી હોય, પરંતુ અવસ્થાને કારણે તબિયત નરમ-ગરમ રહેતી હોવાથી પ્રત્યક્ષરૂપે ઉપસ્થિત રહી શકાતું નથી. તેથી ફોન દ્વારા તમને સૌને આશીર્વાચન આપીએ છીએ. તે રીતે તમને સૌને મળ્યાનો સંતોષ માનીએ છીએ. તમે સૌ હળીમળી પૂરા પંચાસીમા વર્ષ દરમિયાન દરેક કાર્યક્રમ એકસંપથી ઉત્સાહપૂર્વક ઊજવી રહ્યા છો તેનો ખૂબ આનંદ છે. તમો સર્વે આમ ઊલટથી કાર્ય કરી રહ્યા છો તે શું બતાવે છે ? તમારા સૌના મનમાં પરસ્પર સંપ અને સદ્ભાવના છલકાઈ રહી છે. તમે સૌ દરેક દરેક કાર્યક્રમ મારો પોતાનો છે એમ માનો છો. તેથી દરેક દરેક કાર્યક્રમ સુવ્યવસ્થિત થાય તે માટે અથાક પ્રયત્ન કરી રહ્યા છો. તેના બદલે જો એમ વિચારવામાં આવે કે, આ કાર્યક્રમ મારો નથી, પરંતુ પારકો છે, તેથી તે અંગેની જવાબદારી પણ બીજાની છે, તો કાર્યક્રમ આવી સુંદર રીતે સુવ્યવસ્થિત થઈ શકે નહીં. આ માટે અકબર અને બિરબલનું એક દૃષ્ટાંત છે.

અકબરને તેના મહેલમાં આવેલા ખાલી હોજને દૂધથી ભરવાનો વિચાર આવ્યો. તે અંગે તેમણે બિરબલને કહ્યું. બિરબલે ઉપાય બતાવ્યો કે, મહારાજ, આપણે સર્વે પ્રજાજનને હુકમ કરીએ કે દરેક જણ એક લોટો દૂધ હોજમાં રેડી જાય. રાજાએ આ મુજબ ફરમાન કર્યું. ફરમાન સાંભળી સર્વે પ્રજાજનોએ પોતપોતાની રીતે વિચાર કર્યો કે, જો બધા એક લોટો દૂધ રેડશે અને હું એક લોટો પાણી રેડીશ તો ક્યાં કોઈને ખબર પડવાની છે ? આમ વિચારી બધાએ દૂધના બદલે એક લોટો પાણીનો રેડ્યો. સવારે મહારાજે જોયું તો હોજ દૂધના બદલે પાણીથી ભરેલો હતો.

આ દૃષ્ટાંત દ્વારા શું કહેવામાં આવ્યું છે ? કોઈ પણ કાર્ય સંકુચિત વૃત્તિથી, બેજવાબદારીપૂર્વક કરવામાં આવે, તો તે કાર્ય યોગ્ય રીતે સુવ્યવસ્થિત થાય નહીં. પરંતુ જ્યારે કોઈ પણ કાર્ય મારા-તારાનો ભેદભાવ ભૂલી, ઉદારવૃત્તિથી, એકસંપ અને ત્યાગની ભાવનાથી, સંપૂર્ણ જવાબદારીપૂર્વક, નિખાલસતાથી કરવામાં આવે તો તે કાર્ય સુવ્યવસ્થિત થાય છે. તેથી તે કાર્ય અને તેને કરનાર બંને શોભી ઊઠે છે. તમો સૌ પણ એ રીતે દરેક કાર્ય કરી રહ્યા છો તેથી જ દરેક કાર્યક્રમ અતિસુંદર, વ્યવસ્થિત, સુગઠિત રીતે થઈ રહ્યા છે. કહ્યું છે ને

કે “કલિયુગે સંઘ શક્તિ”. કલિયુગમાં મારું-તારું, ખેંચાખેંચી, ઈર્ષા-વેર-ઝેરના ભાવ પ્રધાનપણે રહેલા હોય છે. પરસ્પર સંપના બદલે કુસંપની ભાવના પ્રબળપણે જોવામાં આવે છે. પરંતુ જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં સાથ સહકાર, પ્રેમ, સંપૂર્ણ જીવન જીવીએ તો તે મોટામાં મોટી શક્તિ બની રહે છે. તેથી સૌમાં હું અને મારું ને બદલે અમે અને અમારું એ ભાવના પ્રબળ બને છે. આ ભાવનાથી કરવામાં આવતાં અઘરાં લાગતાં કાર્યો પણ અતિસરળતાથી પાર પડે છે. સંઘશક્તિ જૂથમાં રહેલી છે. જૂથમાં ત્યારે જ રહી શકાય કે જ્યારે પરસ્પર સંપનો ભાવ રહેલો હોય. પરસ્પર સંપનો ભાવ ત્યારે જ દઢ થાય કે, જ્યારે ત્યાગની ભાવના પ્રબળ રીતે ઉદ્ભવે, પરસ્પર ઉદારવૃત્તિથી રહેલા હોઈએ. આમ, દરેક કાર્ય એકસંપથી જૂથમાં રહી કરવામાં આવે તો કાર્ય સરળતાથી સહજ રીતે પાર પડે છે. તમો સૌ ગુણગ્રાહી માનસિકતાવાળા છો તેથી ખોટાથી દૂર રહી સાચાને અપનાવો છો. તે માટે સતત સભાનતાપૂર્વક પ્રયત્ન કરો છો. આમ તમે સૌ દરેક કાર્યક્રમ સંપથી કરી રહ્યા છો. આમ કરી સત્કર્મનું ભાથું બાંધી મોક્ષ તરફ આગળ વધી રહ્યા છો. મનુષ્યઅવતાર પ્રાપ્ત કરીને મુખ્ય શું કરવાનું છે ? નિષ્કામ સત્કર્મોના આચરણ દ્વારા મોક્ષને પ્રાપ્ત કરી જન્મ-મરણના ચક્રાવામાંથી છુટવાનું છે. બ્રહ્માનંદજીએ કહ્યું છે કે –

“ચોર્યાસી લખ જીવ જીનમે, પુનઃ પુનઃ ભટકાના,
બ્રહ્માનંદ ભજન કર બંદે, નાથ નિરંજન કા.
શરણ પડે કી લાજ, આજ તુમ રાખો ભગવાના.”

બ્રહ્માનંદના ભજનની આ લીટીઓ ખૂબ જ સમજવા યોગ્ય છે. તેને બરાબર સમજી જીવનમાં યથાયોગ્ય રીતે ઉતારવાની જરૂર છે. મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવાની ચાવી તેમાં

આપી દીધી છે. શાસ્ત્રોના મત અનુસાર કુલ ચોર્યાસી લાખ યોનિ કહેવામાં આવી છે. જીવાત્મા આ ચોર્યાસી લાખ યોનિમાં ફરતો ફરતો છેલ્લે ચોર્યાસી લાખની મનુષ્ય યોનિમાં જન્મ પ્રાપ્ત કરે છે. મનુષ્યજન્મ જ એક એવો જન્મ છે કે જેમાં મનુષ્ય મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવા માટે વિચારી શકે છે, તે માટે નિષ્ઠાપૂર્વક પ્રયત્ન કરી શકે છે. પરમ કૃપાળુ પરમાત્માની કૃપાથી સંચિત સત્કર્મોના ફળસ્વરૂપ મનુષ્યઅવતાર પ્રાપ્ત થયો છે. તો, આ જન્મે ગુરુ-સંતોના ચરણે-શરણે રહી તેમના ચિંધ્યા રાહે જીવન જીવી આ જન્મે જ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવાનો સનિષ્ઠ પ્રયત્ન કરી લેવાનો છે. જો તેમ કરવામાં ચૂક્યા અને માયાના બંધનમાં ફસાયા, તો પાછા ચોર્યાસી લાખ યોનિમાં-જન્મ-મરણના ચક્રાવામાં ફરવાનું થાય. બ્રહ્માનંદજીએ પરમાત્માને કેવા કહ્યા છે ? નિરંજન કહ્યા છે, એટલે કે તેમની આંખોમાં માયાનું સહેજ પણ અંજન નથી, માયાથી નિર્લેપ છે. તેમની ભક્તિ-આરાધના પ્રેમપૂર્વક સહેજ પણ ડગ્યા વિના કરી મનુષ્ય જીવન સાર્થક કરવા માટે તેને અનુરૂપ નિષ્કામ સત્કર્મો કરવાની સૌને શક્તિ આપે તેવી પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ છીએ. જેથી મોક્ષ પ્રાપ્તિ રૂપી મોટો ફૂટકો મારી ચોર્યાસીના ચક્કરમાંથી છૂટી શકાય. અંતમાં સૌ ગુરુ-ભાઈ બહેનો પરમાત્માનાં જ ભક્તો છે તેવી દઢ સમજણ સૌને પ્રાપ્ત થાય તેવી, ને સૌ પ્રત્યે અને જીવનવહેવારમાં સૌને ઉદારવૃત્તિ અને અંતઃકરણપૂર્વકની આત્મીયતાના ભાવ સદાય રહે તેવી પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

ફરી ફરી સૌને વંદન - અભિનંદન - આશિષ.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવ કી જય. સત્યધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય.

ઓમ્ નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર.

ઓમ્... ઓમ્... ઓમ્...

માણસ ગમે તેટલો બુદ્ધિશાળી હોય અને અભિમાનથી ફુલાતો હોય પણ કુદરત પાસે તેનું ગજું કેટલું? “કુદરત પાસે તો પોતે એક રમકડું જ છે”. - એટલી જો તેને ખબર પડી જાય, તો તેનો જન્મ સફળ થઈ જાય. પણ, ઓછી સમજના કારણે વાત તે સમજી શકતો નથી કે તેને કોઈ સમજાવી શકતું નથી. આપણે સૌ પણ દેશ, કાળ અને પરિસ્થિતિ પ્રમાણે પરસ્પરનાં રમકડાં જ છીએ એ વાત જીવનનું સૂક્ષ્મ નિરીક્ષણ કરવાથી આપણને જણાઈ આવે છે.

- યોગત્મિક્ષુ

પ્રેરક દોહરા

સંકલન : શશિકાન્ત પટેલ

રહ્યું તેલ તલમાં ને માખણ છે દૂધમાં,
વિના તેલ-માખણ છે તલ-દૂધના કૂચા;
રહ્યું છે વીર્ય વ્યાપી સમગ્ર શરીરમાં,
વીર્યહીન શરીર છે હાડ-માંસના કૂચા.

પામ્યા સુખ-શાંતિ, પ્રભુ કૃપાએ,
દેખાડો તેનો, ન કરીએ જરાયે;
લૂંટાઈ જવાનો, રહે ભય સદાયે,
વળી દર્પ આપણો, તેમાં જણાયે.

રહે સદા જો ગુરુશરણમાં, સેવા કરે દિન-રાત;
એક દિન ગુરુજી કૃપા કરે, જો વિમુખ કદી ન થાય.

સત્યુગ - ત્રેતા - દ્વાપર મહી, સત્કર્મે જ પુણ્ય પમાય;
કલિયુગે સંકલ્પ થકી જ, પુણ્ય જરૂર મેળવાય.

પ્રભુભજનમાં મન ન લાગે, સત્સંગથી તો દૂર ભાગે;
ગુરુ-સંતોમાં પ્રેમ ન જાગે, તેનું કલ્યાણ કદી ન થાયે.

પ.પૂ. શ્રી ગુરુદેવ યોગભિક્ષુજીનો પરિચય

(રમેશભાઈ ત્રિવેદીના શબ્દોમાં)

લોકોએ આ યુગને કળિયુગ કહીને અમસ્તો જ વગોવ્યો છે. આ યુગ ખરેખર તો શોધનો યુગ છે. ભૌગોલિક, વૈજ્ઞાનિક, ભૌતિક, આધ્યાત્મિક-આમ દરેક ક્ષેત્રે શોધ ચાલુ જ છે. પણ આ યુગનો માણસ, આગલા યુગ કરતાં જુદો એ રીતે પડે છે કે, તે બંને શોધ સાથે જ કરે છે. ભૌતિક અને આધ્યાત્મિક. ભૌતિક શોધ લોકોને દેખાડે, પણ આધ્યાત્મિક શોધ ચાલુ રાખે, બધાને બતાવે નહીં, અંદર અંદર આગળ વધતો જાય. નહિતર બહારની શોધ માટેય આંતરિક શક્તિ તો જોઈએ જ ને? એ આંતરિક શોધ માટેની શક્તિ કે તૃષ્ણા એટલે અધ્યાત્મ તરફનું પ્રયાણ.

દરેક શોધ માટે ગુરુ જોઈએ. ગુરુ એટલે માર્ગદર્શક. માર્ગ શું છે તે બધા જાણતા નથી - શું જોઈએ છે તે જ જાણે છે. ત્યાં પહોંચાડવા જરૂર પડે દર્શકની - માર્ગદર્શકની.

વખતનો સતત પ્રવાહ કળિયુગને ભેદીને જો આગળ પ્રયાણ કરતો રહ્યો હોય, તો તેનું કારણ શોધકો અને માર્ગદર્શકો છે. મનમાં અંતરિક્ષમાં ઊંડે સુધી પહોંચાડવા ને અધ્યાત્મદીપ પ્રગટાવવા આવા ગુરુની તલાશ અને અંતે તેમનો ભેટો.

અહીં એવા સાચા માર્ગદર્શકની વાત કરવી છે. માર્ગદર્શક એવા કે શોધમાં હોય તેમને પોતાના સુધી લાવીને આવરી લે, પ્રેરણા આપે-એકને નહીં, અનેકને. અનેકનું એક

ટોળું નહીં, અનેકનાં ઘણાંય ટોળાં. ગુરુ એક હોય, પણ તેમના શિષ્યગણની ગણના કરી શકાય નહીં. તેમનાં પ્રેરણાકિરણ અથથી ઈતિ સુધી પ્રસરે, બધાને આવરે.

આ લખાણમાં ક્યાંય અતિશયોક્તિ નથી, સ્વાનુભવ છે. એકનો નહીં, અનેકનો. અધ્યાત્મનું પાલન કરનારાઓ અનેક, પોતાના નામની ગણતરી કરવામાં ગર્વ અનુભવે. અમારા સૌનું તીર્થસ્થાન “ધર્મમેઘ”. અમારા સૌની પ્રેરણામૂર્તિ પરમ પૂજ્ય પ્રાતઃ સ્મરણીય, મૂર્તિ; પૂજ્ય છે એટલે આપણે નામે તો ન સંબોધીએ, પણ હુલામણા નામે, અમારા સૌના “બાપુ”.

ઉપર જણાવેલી ઓળખ આધ્યાત્મિક ઓળખ છે. મૂળાક્ષરોની મારામારી થાય. દરેક શબ્દને થાય કે આ ઓળખાણમાં હું આવી જાઉં - પણ ખેર !

માનવને અધ્યાત્મની ઓળખ કરાવનાર ગુરુની બાહ્ય ઓળખ જોઈએ છે, સામાજિક વ્યાખ્યા જોઈએ છે.

‘યોગભિક્ષુ’ મૂળ હળવદના વતની. બાળપણથી જ આગવી પ્રતિભા અને ઈશ્વરેચ્છા પામેલા. તેમનું સામાજિક નામ મુગુટરામ પ્ર. જોષી. યોગીસ્વરૂપ એટલે શોધક. ઝૂંકારને ગુરુપદે સ્થાપીને શોધ આદરી. પોતાનું ધ્યેય પોતાની જ અંદરની ઈશ્વરીય ભેટના માર્ગદર્શનથી પ્રાપ્ત કરે. વખત પસાર

થતો ગયો અને અંતરઘાટ ભરાતો ગયો. અધ્યાત્મ તરફની તીવ્ર ભાવના ને તેની શોધ ને તેની પ્રાપ્તિ. વરસો સુધી તપ કરીને ઉન્નતિ પ્રાપ્ત કરી.

હીરો હોય ને તે કહે નહિ કે હું તેજસ્વી છું. તેનું તે જ બીજા પામે, ઓળખે, સ્વીકારે. પૂજ્ય ગુરુદેવને ટોળાં જોઈતાં નહોતાં. - પણ પ્રેમીઓનો રાફડો બાઝ્યો. ગુરુપ્રેમીઓ વળગી પડ્યા. અસલ શોધ કરનારાને માર્ગદર્શન સાંપડ્યાં. કોઈ છોડે ? કોઈ ગુરુભિક્ષુ પણ પ્રચાર ન કરે - સૌને પોતાને જોઈતી માર્ગદર્શનની ચાવી આપોઆપ જ મળે તો તેઓ જ તેમને ગુરુદેવ તરીકે સ્વીકારે.

“ધર્મમેઘ”નું પ્રાંગણ ગુરુપ્રેમીનું મિલનસ્થાન. હળવી-ધીમી, સરળ અને સચોટ એવી ગુરુજીની ભાષા છે. તેમનાં પ્રવચનો સાંભળવા કાન અને હૃદયને ખુલ્લાં રાખવાં પડે, શબ્દવેધી બાણ સીધાં અંદર ઊતરે. ભાષા સહેલી - શબ્દ હોય તો ક્યાંય ખૂણે પડ્યો હોય. બુદ્ધિ કરતાં હૃદય કામ કરતું થઈ જાય, પ્રકાશ પથરાતો જાય, મન મોકળું થતું જાય.

આ સ્વાનુભવ છે. એકનો નહિ, આખાય ઠેક પરિવારનો. પૂજ્ય “બાપુ”ની સ્થૂળ ઓળખ પાંચ લીટીથી વધુ નહીં માગે. તેમની મૂળ ઓળખ કરાવવા શબ્દો પૂરા નહીં પડે, પણ આ તો ઉપરનાં વાક્યોથી ઓળખ કરાવવાનું

સાહસ છે. મતિ મારી છે. હીરો વર્ણવી શકાય નહીં, તેને પારખવો પડે, પણ શરત એટલી કે સાચા ઝવેરી બનવું પડે, શોધક બનવું પડે. હીરો પારખે એટલે એ હીરાનું તેજ જીવવા માટે ઝવેરીએ પરિપક્વ થવું પડતું હોય છે, હીરો પારખવાની ઝંખના કેળવવી પડતી હોય છે.

બાકી ‘બાપુ’ મારા જ નથી, અમારાય નથી; આપણાય નથી, સૌના છે. એમને માટે તો એમનાય એમના છે અને બીજાય એમના છે; કોઈ વેગળું નથી. આપણે જેટલા નજીક છીએ તેથી વધુ એઓ આપણી નજીક છે, અંદર જ છે. અંતર આપણે કાપવાનું છે. નજીક આપણે જવાનું છે. શોધ આપણે કરવાની છે. માર્ગદર્શક તો છે જ.

આમ, ઓળખ ઉપર જ પુસ્તક લખી શકાય. પણ આ તો ઓળખ જ છે. પરિચય “ગુરુમહિમા” આપણે. આ ગુરુમહિમાનું પુસ્તક અંત નથી, શરૂઆત છે, તમારી શોધ કરવાની પ્રવૃત્તિ માટેનો દરવાજો છે. મહિમા જાણવાનું જેમ તમારા હાથમાં છે, તેમ આગળ વધવાનું તમારા જ હાથમાં છે. રસ્તો બતાવી શકાય. ચાલવું આપણે જ જોઈએ.

- રમેશભાઈ ત્રિવેદી,
એડવોકેટ, હાઈકોર્ટ

(શ્રી ગુરુદેવ યોગાભિક્ષુજીના ‘ગુરુમહિમા’ પુસ્તકમાંથી સાભાર)

તાકે કર્તવ્ય જાય એલેખે

યોગભિક્ષુ

‘તાકે કર્તવ્ય જાય એલેખે.’ અર્થાત્, ગુરુને કામી અને કોપી જુએ તો શિષ્યનું કર્તવ્ય નિષ્ફળ જાય. શિષ્ય, ગુરુને વિકારી જુએ તો ગુરુમાંથી એ શિષ્યની નિષ્ઠા નાશ પામે અને ધીમે ધીમે એ ગુરુથી દૂર રહેવા લાગે. ગુરુથી દૂર રહે એટલે ગુરુ માટેનો પ્રેમ ધીમે ધીમે નષ્ટ થઈ જાય. તેથી તેની અને ગુરુ વચ્ચે જે સૂક્ષ્મ પ્રેમ-તંતુના માધ્યમથી એકતા હતી, જેના દ્વારા એને જ્ઞાન મળી રહેતું હતું, જેના વડે એની અને ગુરુ વચ્ચે દૂર રહેવા છતાં સંપર્ક ચાલુ રહેતો હતો; ગુરુને થતી જ્ઞાનની સ્ફુરણાઓ, સદ્વિચારો જે પ્રેમના તાર દ્વારા એના સુધી પહોંચી જતા, જે પ્રેમરૂપી બંધનને લીધે શિષ્ય લઘુપણામાંથી ગુરુપણા તરફ ગતિ કરી રહ્યો હતો એ તાર તૂટી જાય છે, નષ્ટ થઈ જાય છે.

ગુરુ સાથેનું પ્રેમબંધન તૂટી જતાં ક્રમશઃ શિષ્ય અજ્ઞાનતાના ગર્તમાં ઊતરતો જાય છે, ગુરુપણામાંથી લઘુપણામાં આવતો જાય છે અને જ્યારે એનામાં પૂર્ણપણે લઘુતા આવી જાય છે ત્યારે અગાઉ એણે જે સેવા કરેલી એમાં પણ એને જાણે ભૂલ થઈ ગઈ હતી એમ લાગે છે. પહેલાં, પગે લાગતો, દંડવત્ પ્રણામ કરતો, પુષ્પો ચઢાવતો એ શિષ્ય હવે ગુરુને ગાળો દેવા લાગે છે. અગાઉ કરેલાં ગુરુસેવાનાં કર્તવ્ય-કર્મના પુણ્યનો જથ્થો એટલો મોટો હતો કે કેમેય કરી ખૂટે એમ નહોતો. પરંતુ, એને ખુટાડવા માટે એની વૃત્તિઓ કેવી થાય છે કે જે મહાપુરુષોને એણે પુષ્પો ચઢાવ્યાં હતાં એને જ એ ગાળો દેવા માંડે છે. આમ એ પોતાના જ કુકર્મથી અગાઉના સત્કર્મને ધોઈ નાખે છે. આમ તો એણે સત્કર્મ ઘણું

કર્ચુ હતું કે જેને કોઈ ખુટાડી જ ના શકે. પરંતુ, જે ડાળ ઉપર ઊભો હોય એ ડાળને જ તે કાપવા માંડે ત્યારે તે નીચે જ પડે ને ! વળી, એ ઝાડની ઠેઠ ટોચ ઉપર બેઠેલો હતો. ત્યાંથી એને કોઈ પછાડી શકે એમ નહોતું. કેમકે, ત્રણે દેવો પણ ગુરુની હાજરીમાં રહે છે, ગુરુની તહેનાતમાં રહે છે. તમામ પ્રકારની દેવી-આસુરી શક્તિઓ પણ ગુરુના શરણમાં રહે છે. જ્યાં સુધી શિષ્ય ગુરુના સાંનિધ્યમાં હતો ત્યાં સુધી તો એનું પતન કોઈ કરી શકે એમ નહોતું-સિવાય કે પોતે- એ પોતે જ, ગુરુદેવ તરફની ખોટી વૃત્તિથી ગુરુદેવને ગાળો દઈને.

‘ગુરુને તાપ અંતરમાં કરશે.’ સીધેસીધી ગાળો દે કે સીધેસીધું ગુરુનું અપમાન કરે એની તો વાત ક્યાં છે ? ગુરુદેવના અંતરમાં પણ શિષ્ય તરફથી તાપ થવા માંડે છે, કોઈ ખોટી ભાવના જાગે છે, તોપણ શિષ્યનું કર્તવ્ય નિષ્ફળ જાય છે. તો, અહીં તો વાત ગાળો દેવા સુધી પહોંચી ગઈ છે તેથી કર્તવ્ય નિષ્ફળ જાય જ ને ?

‘ગુરુ સાથે કોઈ પ્રેમ વધારે, તે હરિજન ‘હું-પદ’ સબ હારે’. ગુરુજનો સાથે પ્રેમ વધારવાથી શિષ્યનું - હરિજનનું- ગુરુભક્તનું ‘હું-પદ’ નષ્ટ થઈ જાય છે.

બ્રહ્મચોર્યાસીનો સંક્ષિપ્ત અહેવાલ

“ઓમ્પરિવાર” - અમદાવાદ અને ઉમરેઠના ઉપક્રમે; પ. પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજીના ૮૬મા વર્ષમાં પ્રવેશ નિમિત્તે; ઉમરેઠમાં “સપરિવાર બ્રહ્મચોર્યાસી”નો પ્રસંગ તા. ૧૩-૪-૨૦૧૪ના દિવસે ખૂબ આનંદથી ઊજવાયો. લગભગ ૧૧-૧૨સો ભૂદેવોએ ભોજન-પ્રસાદનો લાભ લીધો. ઓમ્પરિવાર તરફથી સૌને વ્યક્તિદીઠ એક જનોઈ, દશ રૂપિયા દક્ષિણા તથા ઘરદીઠ “ઋતંભરા”નો અંક અને “અમૃત છલકાયું” પુસ્તિકા ભેટ અપાયાં.

આશીર્વચનમાં કહ્યું કે, આપણે સૌ ભાગ્યશાળી છીએ કે આપણને યોગભિક્ષુજી જેવા ગુરુ મળ્યા છે. પ્રભુને પ્રાર્થના કરીએ કે, ગુરુજનું સ્વાસ્થ્ય ખૂબ સારું રહે. આજનો બ્રહ્મભોજનનો આ પ્રસંગ ખૂબ જ પ્રેરક અને પવિત્ર છે. બ્રહ્મચોર્યાસી કરવી એ છોકરાના ખેલ નથી. ગુરુજનો અને પ્રભુકૃપાથી જ આવાં ઉમદા કાર્યો થઈ શકે છે. સૌ આયોજકોને આશિષ અને અભિનંદન. આજના આ પ્રસંગમાંથી પ્રેરણા લઈને સૌ વાડાબંધીમાંથી મુક્ત થઈએ, વગેરે.

ઉમરેઠ સંતરામ મંદિરના મહંતશ્રી પૂ. ગણેશદાસજી મહારાજે દીપ પ્રગટાવીને પ્રસંગનો શુભારંભ કર્યો. તેઓશ્રીએ

પ્રેષક : શશિકાંત કાંતિલાલ પટેલ
ઓમ્પરિવાર, અમદાવાદના જય ઓમગુરુદેવ

પત્રાંશ

તા. ૨૩-૦૪-૨૦૧૪
આદરણીય ગુરુજી,
સપ્રેમ સ્નેહવંદન
આપની સંસ્થા દ્વારા આપના જન્મદિને ઊજવાતી બ્રહ્મચોર્યાસીની વિગત જાણી આનંદ થયો. આવા પ્રસંગો, એના પ્રેરનારા ગુરુજનોના, મર્યાદિત જ બનતા હશે. પણ

અમને સૌથી ઉત્કટ પ્રેમપ્રસાદીરૂપ ‘રુતંભરા’ અને ‘અમૃત છલકાયું’. સૌને સ્મૃતિરૂપે મળ્યાં એ મોટું સંભારણારૂપ બની રહેશે એમ લાગ્યું છે.

મનુ પંડિતના વંદન
(જીવનસ્મૃતિ સ્વાધ્યાયમંદિર
મણિનગર, અમદાવાદ)

ઓમ્ પરિવારના ઉત્સવ

ગુરુપૂર્ણિમા	‘મણિબા ભવન’ કર્ણાવતી ફ્લેટની બાજુમાં, રાજેશ્વરી કોલોની સામે, ચંડોળા તળાવ પાસે, ઈસનપુર કાંસ ઉપર, મણિનગર, અમદાવાદ	૧૨-૭-૧૪ શનિવાર સવારે ૮ થી ૨

अश्वर का बधक (नाम) ढरणव/ओम् है ।

(समाधिपाद के ढुत्रो का भाषानुवाद)

- (२ॡ) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है असा ढुरुषविशेष/चेतनविशेष अश्वर है ।
- (२ॢ) अश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है ।
- (२ॣ) अश्वर ढूरुवकाल के गुरुओं के भी गुरु है और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) ढर है ।
- (२।) अश्वर का नाम ढरणव/ओम् है ।
- (२॥) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जढ करना ।
- (२१) चिन्तन सहित जढ करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है ।

● द्रस्टना उद्देशो

(१) सर्वव्याढक ढरम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के ढेनुं नाम ढरणव (ओम्-ॐ) छे तेनी ढुरतीति ढहुषनसमाषने करवावा ढुरयत्न करवो. (२) 'योग'नो ढुरयार, ढुरसार अने संशोधन करवा ढुरयत्न करवो. (३) समाषनुं नैतिक धोरण उींचुं लाववा माटे साहित्य द्वारा आध्यात्मिक ज्ञाननो ढुरयार अने ढुरसार करवानो ढुरयत्न करवो. (ॡ) आ उिढरंत 'ढहुषनहिताय-ढहुषनसुषाय'ने लगतां कार्यों, ढेवां के, केणवणी, तणीणी सारवार वगरे करवा माटे ढुरयत्न करवो.

Registrar of News Papers of India under Regd. No. 48770/90
L-5/131/QTY./34/90-91 To,

આઇ સંસ્થાપક તથા આધ્યાત્મિક વડા
પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગાભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-

Dr. S. S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU PARIVAR TRUST

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From :- 3/B, Palladnagar Society, Narandpur, Ahmedabad-13

Printed at : Shardul Printing Press

Hon. Editor : Naishadh Vyas

I.T.Exe. DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09

પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગાભિક્ષુજી
સાથેનાં સંસ્મરણોના તથા પ્રેરક
પ્રસંગોના લેખો આવકાર્ય છે.

લવાજમદર :

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય(ભારતમાં) ...	₹	૧૦૦-૦૦
આજીવન સભ્ય(ભારતમાં) ...	₹	૫૦૦-૦૦
વાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ...	\$	૧૫-૦૦
આજીવન સભ્ય(પરદેશમાં) ...	\$	૧૫૦-૦૦
છૂટક નકલની કિંમત ...	₹	૧૦-૦૦

લવાજમ મોકલવાનું કે

“રુતમ્બરા”ને લગતો પત્રવ્યવહાર

કરવાનું સ્થળ :

(૧) ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ (સ.સ. ભિક્ષુ)

૩/બ, પલિયડનગર,
સેન્ટ ઝેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ રોડ,
નારણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩

(૨) નૈષઠભાઈ સી. વ્યાસ

“સ્વાશ્રય”,
૩. ગંગાધર સોસાયટી,
રામબાગ પાછળ, મણિનગર,
અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૮

સૂચના :-

(૧) લવાજમ ચેક દ્વારા અથવા મનીઓર્ડર
દ્વારા “ઓ. પ્રે. પ. ટ્રસ્ટ” ના નામે
મોકલવું. સાથે આપનું પૂરું નામ,
સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવાં.

(૨) જે સભ્યના રહેઠાણનું સ્થળ બદલાયું
હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરું
સરનામું લખી મોકલવું, જેથી
વ્યવસ્થાપકો દ્વારા અંક મોકલવામાં
સરળતા રહે.

Web : www.aumparivar.com
E-mail : aumparivar@yahoo.com

Web : www.yogabhikshu.org
Facebook : [yogabhikshu.aumparivar](https://www.facebook.com/yogabhikshu.aumparivar)